

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo ·

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIV./ŠTEVILKA 31

CELOVEC, DNE 2. AVGUSTA 1962

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Unser gemeinsames Erbe

JOSEF FRIEDRICH PERKONIG
(1890 — 1959)

Vor kurzem erschien in Klagenfurt ein von Prof. Dr. Erich Nußbaumer verfaßtes Perkonig-Brevier, das einen bedeutenden Beitrag zur Völkerversöhnung und Völkerverständigung im Lande darstellt. Bereits 1956 gab der Verfasser ein umfangreiches Werk über die Literatur- und Geistesgeschichte des Landes unter dem Titel »Geistiges Kärnten« heraus, in dem auch der Anteil Kärntens an der Entwicklung der slowenischen Sprache und Literatur sprechend gewürdigt wird. In dieser Publikation schreibt Prof. Dr. Nußbaumer: »Eine Kärntner Literaturgeschichte muß das geistige Kärnten umfassen, und eine Kärntner Geistesgeschichte vollends wäre nur Stückwerk, wenn sie das Problem der nationalen Zweiheit mit allen seinen Erscheinungen nicht zur Kenntnis nehme. Die Landschaft der Grenze geht den Weg der Humanität und der Toleranz. Hier weitet sich die Bedeutung der Kärntner Dichtung in den europäischen Bereich. An der germanisch-slavisches-romanischen Nahtstelle Europas will das geistige Kärnten die Grundlagen seiner Art erhalten und sich bekennen zu den hohen Idealen der Menschheit.«

Anlässlich des Geburtstages Josef Friedrich Perkonigs am 3. August hat nun die Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft ein Buch mit Aussprüchen und Sentenzen des Dichters herausgebracht, die als Perkonig-Brevier jedem Kärntner wie ein Gebetbuch heilig sein müßten, sind sie doch »Kärntner Bekenntnis und Kärntner Vermächtnis. Noch zeit- und raumbunden, weisen sie schon in künftige weltbürgerliche Weiten.«

Das Perkonig-Brevier, das wir Prof. Dr. Nußbaumer zu verdanken haben, beweist, daß auch eine räumlich sehr begrenzte Welt »Wesentliches, Großes, Herrliches und Ewig-Gültiges« umfassen kann.

Als erster hat Perkonig vom »slowenischen Bruder« gesprochen. Das Motiv der nationalen Zweiheit ist bei ihm am stärksten ausgeprägt. Im neuesten Werk Prof. Dr. Nußbaumers lesen wir: »Als ein durch Abstammung und persönliches Schicksal einmalig Berufener zeichnet Perkonig den deutsch-slowenischen Dualismus im Lande und das Schicksal der Kärntner Slowenen. In dieser Berufung reift der Dichter und wandelt sich vom entschlossenen Kämpfenden und erbitterten Bekämpften zum Dichter der Versöhnung.«

Die Aussage Perkonigs ist das gemein-

Avtonomija za Furlanijo in Trst

Pred nekaj tedni se je v Trstu v poslanski zbornici zaključila razprava o posameznih členih posebnega statuta bodoče dežele Furlanije—Julijske Benečije. Kljub številnim popravkom in novim predlogom, ki so jih med enomesečno razpravo postavili poslanci raznih strank, se osnutek statuta ni skoraj v ničemer spremenil.

Bilo je na glasovanju celotno besedilo statuta, ki vsebuje 71 členov. Statut je bil odobren z večino glasov. Zanj so glasovali demokristjani, socialni demokrati, republikanci, socialisti in komunisti. Proti so bili liberalci, monarhisti in novi fašisti.

Minister Medici je med drugim dejal, da je manjšinsko vprašanje »obrobnega« značaja in da se s to zadevo ne sme pretiravati. Izjavil je tudi, da slovenska manjšina uživa popolno svobodo tiska, kar potrjuje dejstvo, da danes izhaja »13 slovenskih listov« in da program v slovenskem jeziku Radia Trst A traja tedensko po 84 ur.

Minister je še poudaril, da bo vlada »tudi v bodoče zagotovila Slovincem v Gorici in Trstu spoštovanje njihovih pravic«. Končno je tudi izrazil mnenje, da bi se kakšno še nerešeno vprašanje lahko uredilo z drugimi državnimi zakoni.

V deželnem statutu se torej slovenska manjšina omenja na splošno samo v 3. členu, ki se glasi takole: »V deželi so priznane enake pravice in enako ravnanje vsem državljanom ne glede na njihovo narodno

prispadnost. Njihove narodne in kulturne značilnosti so zaščitene«.

Poslanska zbornica ni sprejela niti ene izmed vseh zahtev, ki so jih v zvezi z deželnim statutom še pred kratkim postavili predstavniki slovenske manjšine. Čeprav Slovinci nikdar niso gojili prevelikega upanja, da bi v njihovo deželno vlado kdajkoli prodrli vsaj s svojimi bistvenimi predlogi in zahtevami, ki bi jih končno tudi uresničili, so vendar pričakovali, da bodo na pristojnih mestih vendar enkrat naleteli na določeno mero razumevanja.

Zato tudi od bodoče vlade manjšina ne bo mogla pričakovati velikih koristi, in sicer predvsem iz tehle razlogov. Noben bodoči zakon, na katerega je namignil minister Medici in s katerim se v svoji politični naivnosti tolaži tudi kakšen pripadnik manjšine, ne bo mogel Slovincem zagotoviti, da bodo kot narodna skupina zastopani v deželnem svetu. Iz tega pa sledi druga ugotovitev, in sicer da Slovinci v okviru dežele ne bodo mogli povedati svojega mnenja niti, kadar se bodo reševala vprašanja, ki se tičejo izključno manjšine.

Mogoče so odgovorni italijanski krogi tokrat zgubili edinstveno priložnost, da končno pravilno in pravično rešijo manjšinsko vprašanje ob svoji vzhodni meji, kar bi ne bilo v korist samo Slovincem, marveč tudi sami državi ter nadaljnjemu mirnemu sožitju med narodom, ki živita v tem delu Evrope.

Južnotirolska pogajanja v Benetkah

V torek so se začeli v Benetkah na otoku San Giorgio pogovori med avstrijskim zunanjim ministrom dr. Kreiskym in njegovim italijanskim kolegom Piccionijem o novi situaciji na Južnem Tirolskem. Obe strani sta poudarjali važnost devetnajstčlanske komisije za Južno Tirolsko. Zadovoljivo sta se izrazili o začetnih pogajanjih; italijanski zastopniki so jemali za podlago predloge, ki jih je iznesla Italija že v Zürichu. Ta devetnajstčlanski odbor je tudi povzročil, da se na Južnem Tirolskem lahko govori o novem naprednem stanju.

Med drugim se je italijanska delegacija s Piccionijem na čelu zelo pozitivno izrazila o asociaciji Avstrije z EWG. Kreisky je poudarjal važnost, da je treba vsa odprta vprašanja obravnavati in reševati na bilateralni podlagi, katere osnova naj bi bila sporazum med Gruberjem in De-Gasperijem po resoluciji UNO.

Iz izjav avstrijskih in italijanskih politikov je razvidno, da sta obe strani zadovoljni s potekom in izidom razgovorov v Benetkah.

Novi šolski zakon

O preureditvi šolstva so razpravljali že od 1946. leta dalje, vendar pogajanja niso vodila do uspeha. Niso si bili na jasnem glede izobrazbe učiteljskihnikov in glede subvencije privatnih šol.

Novi šolski zakon vsebuje tri dele na novi osnovi, in sicer šolsko pravico pri upravi in nadzorstvu, šolsko organizacijo in privatno šolstvo. Najvažnejša določba v novi šolski organizaciji je devetletna šolska obveznost za ljudske šole. Deveto šolsko leto bo nosilo naslov »politehnični učni tečaj« in se bo naključil vedno na konec šolskega časa. Predstavlja naj prehodno leto iz šolskega življenja v poklicno življenje. Obiskovati ga bodo morali vsi tisti učenci, ki ne bodo prestopili v druge višje šole. Tudi srednja šola, ki bo zdaj nosila naslov »višja šola« in vse druge šole, ki pri-

pravljajo učence na razne poklice, bodo podaljšane za eno leto.

Zelo važno v novi šolski organizaciji je to, da je postal možen direkten prestop iz absolvirane glavne šole (štiri leta) v peti razred kakšne višje šole. Delavska srednja šola se bo preimenovala v realno gimnazijo za zaposlene, obenem bo podaljšana za en semester.

Poklicne šole, ki morajo biti zelo blizu življenju, bodo ostale nespremenjene. Nove so šole za socialne poklice. Najvažnejši del nove uredbe zadene učitelje ljudskih šol. Doslej je predstavljal zrelostni izpit konec izobrazbe ljudskošolskega učitelja. Odslej bo zrelostni izpit višje šole šele pogoj za strokovno izobrazbo na kakšni pedagoški akademiji, ki bo trajala štiri semestre. Te akademije sicer ne bodo visoke šole, vendar v sredi med dosedanje srednje in visoko šolo.

Tretji del šolskega zakona se dotika pogajanj z Vatikanom. Katoliška Cerkev ima v Avstriji vrsto privatnih, konfesionalnih šol. Privatne šole so bile že vedno deležne državnih subvencij. Subvencije za katoliške privatne šole bodo po pogodbi s Sveto stolico uredili tako, da bo država plačala 60 odstotkov učiteljev, ki delujejo na takih šolah.

— K R A T K E V E S T I —

V Ljubljani so 26. julija svečano podelili Cankarjeve nagrade. Prvo nagrado v znesku 400.000 din je prejel dr. Dušan Kermavner, drugo nagrado v znesku 300.000 din je prejel Zvonimir Tanke, tretjo nagrado v znesku 200.000 din pa Božidar Debenjak.

Londonsko prizivno sodišče je odbilo priziv Roberta Soblena, katerega je neko ameriško sodišče obsodilo na dosmrtno ječo zaradi vohunstva v korist SZ. Soblen je v svojem prizivu zahteval izpustitev na svobodo. — Iz Jeruzalema pa poročajo, da je izraelsko notranje ministrstvo zavrnilo Soblenovo zahtevo, naj bi mu dovolili vizum za preselitev v Izrael na podlagi »zakona o povratku«. Glavni ravnatelj notranjega ministrstva je izjavil, da se ta zakon ne more uveljaviti v korist osebam, ki »so priznane za krive katerega zločina«.

Čemu so nam predsedniki? — Na neki ameriški šoli je morda učiteljica takole razlagala učencem potrebo po predsednikih: »Pokojni Roosevelt je dokazal, da postane predsednikovanje lahko tudi dosmrtno«.

PERKONIGOV BREVIR

V založbi »Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft« v Celovcu, Viktringerring 28, je izšla zbirka najlepših Perkonigovih misli, izbranih iz knjig, govorov in publikacij. Uredil jo je prof. dr. Erich Nußbaumer iz Spittala. Knjiga stane 58.— šil.

ni posel. Truman je dokazal, da lahko vsak postane ameriški predsednik. Eisenhower je dokazal, da Amerika sploh lahko obstoja brez predsednika. Kennedy pa je dokazal, da postane za Ameriko lahko nevarno, ako dobi predsednika.

De Gaulle bo šel v Nemčijo. Iz uradnih virov se je zvedelo, da bo De Gaulle odšel na obisk v Zahodno Nemčijo od 4. do 8. septembra. Obiskal bo Bonn, Hamburg, Köln in München.

Nov satelit so pretekli teden izstrelili v Sovjetski zvezi. Agencija »Tass« poroča, da so na satelitu, ki nosi ime »Kozmos VII«, znanstveni aparati in radijski oddajnik. Vsi aparati redno delujejo. Ta izstrelitev spada v vrsto satelitov, katerih naloga je, zbirati podatke za poznejše pošiljave večje vesoljske ladje s človeško posadko. Satelit obleti Zemljo v 90 minutah. Njegov apogej znaša 369 km, perigej pa 210 km.

Lepilo za kosti sta pridobila sovjetski zdravnik Tihonov in kemičarka Vera Kulagina, ki predstavlja posebno snov za lepiljenje zlomljenih čeljustnih kosti. Lepilo »osteoplast«, ki se je pri poizkusih z živalmi izvrstno obneslo, je izginilo iz organizma nekaj mesecev po kirurškem posegu. Na ljudeh bodo novost poizkusili na moskovskem stomatološkem inštitutu.

V Sloveniji so izvozili za 13 milijard in 35 milijonov dinarjev blaga samo v prvi polovici tega leta, kar pomeni 18-odstotno zvišanje v primerjavi z lanskim letom. S tem je Slovenija izpolnila svoje obveznosti za prvo polovico tega leta.

V Ex-en-Provence so prikazali novo glasbilo, christallium, ki je zgrajeno iz čistega kristala. Instrument so predvajali ob priliki mednarodnega festivala klasične glasbe. Glasbilo je dolgo 1,30 metra in ima 16 trioglatih kristalnih ploščic, na katere se igra s kristalno paličico.

Katoliški kler v Antwerpenu je sklenil, da doslej ne bo več dopuščal pridig v francoskem jeziku, ki so povzročale nevoljo med pretežno flamskim prebivalstvom. V neki cerkvi je prišlo pred kratkim do spopadov. Vendar bo, po izjavah cerkvenih krogov, Cerkev vse storila, da bo pravično rešila vprašanje dvojezičnosti.

Politični teden

Po svetu . . .

V LATINSKI AMERIKI se je sicer precej podrla akcija Zveze za napredek, toda komunisti niso zaradi tega napredovali v nobeni južnoameriški republiki. Politični in gospodarski položaj se je na Kubi tako poslabšal, da je javno mnenje v Latinski Ameriki zgubilo voljo, da bi zagovarjalo kubansko pot v boljšo bodočnost. Zato ni treba obupati nad malim uspehom Zveze za napredek, treba se je le s še večjo odločnostjo boriti proti domačim konzervativnim in reakcionarnim silam, ki hočejo dobiti od Amerike samo podpore, nočejo pa prevzeti na svoje rame nobenih žrtev v korist svojih republik.

V AFRIKI NI ZDRSNILA NOBENA NOVA DRŽAVA v komunistične vode. Afriški politiki so sicer sila zgovorni, posebno, kadar jim je treba poveljevali razne levičarske cilje in akcije, toda so toliko previdni, da ne silijo v diktature komunističnega kova. Hočejo sicer imeti diktature, toda ne po moskovskem vzorcu. Vsak afriški politik si je že ustvaril svojo sliko o diktaturi, ki bi najboljši odgovarjala potrebam njegove dežele in seveda tudi njegovim osebnim političnim ciljem, ni pa pri tem iskal vzorca za železno zaveso.

STRAH, DA BO AFRIKA POSTALA DRUGA TRDNJAVA KOMUNIZMA, je že skoraj splahnel, toda ni pa še izginil. Afriški politični tokovi se čudno prelivajo iz ene smeri v drugo, včasih jih politični veter zanesa kar ob rob komunizma, pa se zopet odmaknejo. Da afriške republike ne padejo v komunizem, te zasluge si ne sme pripisovati samo ameriška dolarska pomoč. Več je pripomogla k temu Moskva, ki je Afriki preveč obetala in premalo dala. Afriški politiki so dalje prišli tudi do prepričanja, da se svobodni in komunistični svet razlikujeta tudi v nečem, na kar mi navadno niti ne mislimo: svobodni narodi ne organizirajo po Afriki nobenih podtalnih akcij v prid svojim idealom, komunistom so pa podtalne akcije za komunizem prvo, vse ostale njihove politične poteze služijo samo prvemu namenu. V diplomatih svobodnega sveta jim ni treba videti špijonov, v rdečih diplomatih te sigurnosti nimajo. Zato je v svobodnem svetu začelo prevladovati mnenje, da je prišel čas, ko se ni več treba črnim diplomatom samo laskati, ampak jim tudi povedati kar naravnost, kaj je po mnenju svobodnega sveta resnica. Debate v Združenih narodih so že večkrat zgubile značaj praznega govorjenja in povedale Afrikanecem, da morajo nositi ne samo odgovornost za svoja dejanja, ampak za svoje besede.

MIR VLADA TUDI V ARABSKEM SVETU. Revolucija v Siriji ni dala povoda za večjo napetost med arabskimi državami. Tudi Naserjev socializem ni tako razburkal arabske javnosti, kot so pričakovali.

V ALŽIRU JE ZGLEDALO, da se bo politično nebo res zjasnilo. Toda nenadoma se je položaj spet zaostрил in dejansko razcepil državo v dve nasprotni stranki, ki sta se opredelili ena za Ben Bello in druga za Ben Kheddo, to je za dva revolucionarna voditelja, ki sta zbrala okoli sebe bojovnike in prebivalstvo. Sklep predsednikačasne alžirske vlade Ben Khedde je izzval takojšen odpor voditeljev odporiškega gibanja, ki so se čutili odrinjene ob stran. Ben Bella je zasedel Konstantino in Ben Khedda je poslal proti 12 tisoč mož, da bi tudi s silo spametoval nasprotno stran.

NASTAJA STRAH, da bi nova kri tekla po Alžiru, toda tokrat kri med onimi, ki so se dolga leta borili ramo ob ramo za neodvisnost. Po raznih alžirskih mestih so začeli z atentati, izginili so nekateri Evropejci in odhod Francozov proti domovini se je zopet povečal. Francija je s svoje strani uradno izjavila, da če bodo nasprotja med notranjimi strankami v Alžiru škodovala Francozom, ki so ostali, ali pa njihovemu imetju, bo francoska vojska posegla s silo, da bo branila francoske državljanke. Poskus, da bi dosegli med Ben Bello in Ben Kheddo sporazum, ki so zanj posredovali zmerni alžirski predstavniki, je propadel sprčo nepopustljivosti spornih strani, da si bilo od začetka nekaj upanja. V alžirski vladi je prišlo da nadaljnje ga razkola. Podpredsednik vlade Krim Belkasem je z nekaterimi drugimi člani vlade

odšel v Tizi Uzu v Kabiliji in napovedal vojaški odpor proti Ben Belli in njegovim pristašem. Vmes je prišla že omenjena francoska vlada, ki je grozila z vojaško intervencijo. Morda je ravno ta grožnja in nevarnost intervencije še drugih kolonistov pripravila alžirske voditelje do tega, da so znova začeli posvetovanja, kako bi rešili krizo. V Alžir sta prišla Ben Bellov odposlanec Hider in podpredsednik vlade Balkasem, ki sta začela pogajanja. Oba sta po dolgih razgovorih odšla na poročanje svojim pristašem, poudarila pa sta, da je bil razgovor bratski, in da so možnosti rešitve krize.

ALŽIRSKA KOMUNISTIČNA STRANKA je objavila izjavo, v kateri predlaga ustanovitev »ljudskih odborov za ponovno narodno spravo«. Značilne so izjave ministra Aita, ki je poudaril, da si mora ljudstvo izbrati nove voditelje.

TEŽKO JE PREDVIDEVATI NADALJNJI RAZVOJ dogodkov, ker na eni in drugi strani podajajo še vedno bojovite izjave, vendar pa upamo, da se bodo alžirski voditelji zavedli nevarnosti nove kolonialistične intervencije in znali to nevarnost pravočasno odstraniti z ukrepi, ki bodo pripomogli k ohranitvi tiste enotnosti, kakršno so Alžirci pokazali v dolgi sedemletni borbi, ki jih je pripeljala do neodvisnosti.

ZDI SE PA, DA SE PO TEH ZADNJIH IZREDNIH NAPETOSTIH kriza vendar bliža kompromisu. Po dolgem razgovoru Ben Bellovega predstavnika Mohameda Kiderja z najboljši odločnim nasprotnikom Ben Belle Krimom Belkasemom se zdi, da je odstranjena nevarnost spopadov. Ben Khedda je po številnih političnih razgovorih zavzel položaj posredovavca. Sprejel je ustanovitev političnega urada in je zahteval sklicanje narodnega sveta alžirske revolucije, ki naj odobri ustanovitev tega organizma.

ALŽIR JE POSTAL »svobodna« država. Vprašanje je, če bo njena beseda mogla ustvariti ravnovesje sil v arabskem svetu. Kakšno bo, ne vemo. Ne kaže pa, da bi se ravnovesje nagnilo na komunistično stran. Verjetno bo obviselo na »nevtralnosti«, kajti tudi Arabci vedo iz izkušnje, da je med komunističnimi besedami in dejanji velik prepad, ki ne govori v korist njihovim političnim ciljem.

. . . in pri nas v Avstriji

PRETEKLI TEDEN SO SE V BRUSLJU začeli razgovori o odnosih med skupnim tržiščem in tremi nevtralnimi državami EFTA (Avstrija, Švedska in Švica). Najprej je obrazložila svoje stališče avstrijska delegacija. Zadevno izjavo je prebral zunanji minister dr. Kreisky. Med drugim je izjavil, da želi avstrijska vlada strogo izvajati državno pogodbo, ki je bila podpisana leta 1955, in čuvati svojo nevtralnost in da prav zaradi te in zaradi obveznosti, ki sledijo iz nje, ne more postati polnopravna članica Evropske gospodarske skupnosti. Avstrijska vlada, ki upa, da bo dejansko pri gospodarski integraciji Evrope, meni, da njene obveznosti glede nevtralnosti niso ovira za njeno udeležbo pri tem delu. Vendar že samo načelo njene politike nevtralnosti nalaga Avstriji nekatere obveznosti. Ohraniti mora do neke mere svobodno akcijo, kar se tiče trgovinske politike, imeti mora pravico prekiniti povezavo s skupnim tržiščem v primeru nevarnosti oboroženega spopada ali v primeru vojne, pravico odpovedi sporazuma, da se prepreči napad na načela avstrijske nevtralnosti, ter pravico do drugih ukrepov, ki naj zagotovijo oskrbo v primeru vojne.

NA STROGO GOSPODARSKEM SEKTORJU pa Avstrija sprejema določbe rimske pogodbe in je pripravljena v celoti prilagoditi svoje carinske tarife skupnim tarifam Evropske gospodarske skupnosti, koordinirati svojo trgovinsko politiko in sodelovati pri vseh drugih vprašanih integraciji. Minister je napovedal, da bo avstrijska vlada sporočila neke želje gospodarskega značaja in bo zahtevala uvedbo prehodnih ukrepov, da se prepreči padec proizvodnje in izvoza v dobi prilagojevanja. — Pozneje je Kreisky na tiskovni konferenci izjavil, da je po njegovem mogoč tak sporazum s skupnim tržiščem, ki ne bo povzročil sovjetske reakcije. Dodal je, da Avstrija še ni podvržena nobenemu pri-

V AZIJI SE MEDNARODNI POLITIČNI POLOŽAJ ni poboljšal, pa tudi ne poslabšal. Res je, da Rdeča Kitajska kaže nekaj več aktivnosti v zunanji politiki, toda ni še jasno, kaj jo je nagnilo k temu. Zbiranje vojaških sil v bližini Formoze ima lahko različne cilje, med njimi pa težko tistega, ki pripravlja napad na Formozo. To zbiranje ima morda res le namen, da režim pokaže, da je vojaško pripravljen tudi za slučaj domačih sporov. Sicer pa: če se Hruščev pa svoji lastni izjavi boji ameriškega brodovja v Tihem oceanu, se ga bojijo tudi kitajski komunisti.

V JUŽNEM VIETNAMU JE DRŽAVLJANSKA VOJNA dobila novo obliko. Tam sedaj ameriška narodna obramba preskuša razne taktike v gverilskem vojskovanju. Rdečim gverilcem ni ravno ljubilo, da so postali predmet in prilika za preskušanje raznih gverilskih taktik, toda proti ameriški gverilski tehniki še niso našli pravega orožja. Vsekakor se je položaj v Južnem Vietnamu ne samo zboljšal, postal je tudi jasnejši. Nihče več ne sprašuje, ali naj se državljanska vojna nadaljuje, vprašanje je le, koliko let bo še trajalo do končne zmage.

TEMNEJŠI JE BIL POLOŽAJ V LAOSU. Nova notranja vlada je velika uganka, morda celo za vladne člane same. Komunisti imajo tako v ženevski 14-članski komisiji kot v kontrolni komisiji, pa tudi v laoski vladi sami, tako močne pozicije, da brez težave izzirajo vsako pristno nevtralnopolitiko nove laoske vlade. Pred dobrimi štirinajsti dnevi pa je bil podpisan sporazum v Laosu. Zunanji ministri 14 držav so svečano podpisali izjavo o nevtralnosti Laosa.

SPORAZUM VSEBUJE DVA DOKUMENTA: izjavo o nevtralnosti in protokol o umiku tujih čet. Prvi dokument vsebuje izjavo laoske vlade, ki se obvezuje, da bo uveljavila pet načel miroljubnega sožitja. Obvezuje se, da ne bo uporabljala sile ali pa grozila s silo. Ne bo se vključila v noben politični ali vojaški blok in seveda tudi ne v SEATO. Zahtevala bo odhod vseh tujih čet in vojaškega osebja z laoskega ozemlja. Ne bo dopustila, da bi tuje države postavljale na laoskem ozemlju vojaška oporišča, ter bo sprejemala neposredno toda brezpogojno pomoč od vseh držav, ki želijo pomagati Laosu. Ostale države podpisnice pa se obvezujejo, da bodo priznale in spoštovale suverenost, neodvisnost, nevtralnost in celovitost Laosa. Tuje (Nadaljevanje na 8. strani)

SLOVENC

doma in po svetu

Slovensko letovišče v Kanadi

Z nastopom vročih poletnih dni je znova oživel slovensko letovišče izven Toronta. Začetek letošnje »sezone« je bil na binokšno nedeljo, dne 10. junija. Ta dan je prihitelo na slovensko pristanišče okoli 500 slovenskih rojakov. Vsi so bili zadovoljni z ureditvijo tega prijetnega zbirališča Slovencev v poletnih mesecih. Zgraditev dveh kopalnih bazenov, manjšega za otroke do 7. leta in večjega za plavalce, bo prav gotovo privabila vedno več rojakov v slovensko letovišče. Oba kopalna bazena sta opremljena s čistilnimi napravami. Preskrbljeno je tudi za neplavalce. Tako imajo bali narji kar dve igrišči, v telovadnici pa postavljene kroge in drog. Odbor, ki oskrbuje letovišče, je za izletnike pripravil še tudi 20 miz. Za vzdrževanje in izboljševanje pristave je določena vstopnina. Kdor kupi letno vstopnino za 10 dolarjev, ima celo leto prost vstop na letovišče.

V soboto, dne 28. julija 1962, je imela prekmurska folklorna skupina svojo prireditev, v nedeljo, 5. avgusta pa bo na slovenski pristanišč dan Slovencev iz Toronta in okolice. Zaključek letošnje sezone bo v nedeljo, 16. septembra, z vinsko trgovino v prireditvi odbora za slovensko letovišče.

Slovenska šola v Torontu

Slovensko šolo v župniji Marije Pomagaj v Torontu, na kateri so pouk zaključili v začetku junija, je letos obiskovalo 142 učencev in učenk. V prvem razredu jih je bilo 32, v prvem b 25, v drugem 23, v tretjem 23, v četrtem 20 in v petem 19 učencev in učenk. Diplome so dobili Ivanka Kavčič ter Angela in Marinka Kus.

Slovensko društvo v Sydneyu

Omenjeno društvo je imelo letos 5. maja materinsko proslavo. Spored je obsegal pevske, glasbene in rajalne nastope otrok, ki obiskujejo obe Sloški šoli. Slovenski otroci so tudi skupno zapeli več pesmi pod vodstvom p. Odila ob spremljanju pianista Ludovika Klakočerja. Avstralskim rojakom je na materinski proslavi govoril Julij Slapšak, kaplan pri slovenski župniji sv. Lovrenca v Clevelandu, ki je bil tedaj ravno na potovanju okoli sveta. Julija je Slovensko društvo imelo tudi družabno prireditev, za 6. oktober pa pripravlja Sloški akademijo.

Letošnji novomašniki v Sloveniji

Po poročilih iz Ljubljane povzemamo, da je ljubljanski nadškof Vovk letos posvetil sledeče bogoslovce v duhovnike: Fakina Antona iz Majšperk, p. Jauka Bernarda iz Prekmurja, Kastruna Daniela iz Predvorja, Klemenčiča Draga iz St. Tomaža, Kunška Joahima iz Sevnice, Merzelja Cirila iz Primskove, Mežana Adolfa iz Trebenj, Požara Antona iz Hrušice, Prelca Franca iz Rodika, Ravbarja Bojana iz Dutovelj, p. Rečka Gabriela iz Perkmurja, Rozmana Marijana iz Gotovelj, Šporna Pavla iz Ljubljane, Šipša Jožeta iz Pertoce, Štrakarja Franca iz Kojškega, Šuštaršiča Jožeta iz Semiča, Valenčiča Rafaela iz Ilirske Bistrice, Volčiča Janeza iz Vrhnike, Zupanca Marijana iz Doljneg Logatca, p. Zupančiča Franca SJ, iz Ljubljane, in Žaganja Janeza iz Stare Loke.

Uspeh našega znanstvenika v Ameriki

Laboratory Camille Dreyfus »Research Triangle Institute« je eden najbolj znanih in važnih kemijskih laboratorijev v deželi, ki posveča svoje napore preiskavam v industrijske namene. Znan je zlasti kot pionir v izdelovanju umetnih niti in plastičnega materiala.

Načelnik novega oddelka v tej ustanovi je naš slovenski rojak dr. Anton Peterlin, bivši profesor ljubljanske univerze. Imenovan je pred vojno študiral v Ljubljani matematiko in fiziko, leta 1938 promoviral iz filozofije na univerzi v Berlinu na Nemškem, nato pa poučeval fiziko na univerzi v Ljubljani. Tam je po drugi svetovni vojni vodil štefanov inštitut za jedrsko fiziko. Leta 1955 je bil povabljen v Ameriko, kjer je več mesecev predaval na Wayne State University. Leta 1959 je odšel v Nemčijo, kjer je poučeval na Tehnični visoki šoli v Münchnu, kasneje na univerzi v Mainzu, nato je prišel znova v Združene države, kjer je predaval fiziko nekaj časa na univerzi Harvard, nato pa je prevzel vodstvo omenjenega inštituta. S svojim znanstvenim delom si je pridobil ugled in spoštovanje po vsem svetu.

Slovenski profesorji na ameriških univerzah

Slovenski rojak, psihiater dr. Ivo Podobnikar, je bil imenovan za šefa vseh terapevtskih aktivnosti v ohijski državni umobolnici v Columbusu. Na tej državni univerzi, ki spada med prvih deset najboljših v Ameriki, poučuje trenutno kar trije slovenski univerzitetni profesorji. Dr. Rudi Zrimc, odličen slovenski lingvist, poučuje ruščino. Psihiater dr. Ivo Podobnikar poleg zdravniške prakse poučuje nevrologijo in razne druge zdravstvene predmete, dr. Edi Gobec pa sociologijo in psihologijo.

TRI TEDNE SKRIT

(Svoje doživljaje pripoveduje Alojzij Vauti, selski župnik)

Vsako leto mi ob Florijanovem zaživijo spomini na Florijanovo leta 1919. Takrat je šlo za to, kam naj pripade slovenska južna Koroška, k novó nastali Jugoslaviji ali k okrnjeni Avstriji. V Parizu je zborovala mirovna konferenca, ki bo to vprašanje končno odločila. Delegaciji obeh držav sta se trudili prepričati diplomate o upravičenju svojih zahtev, na Spodnjem Koroškem pa sta si stali nasproti dve vojni enoti: nemška Volkswehr in jugoslovanski prostovoljci. Sebe so bile tako rekoč na fronti: tu je bila jugoslovanska postojanka, oddelek kakih 20 do 24 vojakov, na Bajtišah pa je bila nemška straža. Vlado pa je nekako premirje.

Konec aprila so povsod šibke jugoslovanske sile prešle v napad, ki se je pa zrušil. Pričakovati je bilo protinapada in do tega je prišlo na Florijanovo 4. maja.

Tista leta smo imeli ob nedeljah samo eno božjo službo, poleti ob devetih, v zimskem času eno uro pozneje. To nedeljo naj bi bila tudi redna Florijanova procesija in popoldne mesečni shod dekliške Marijine družbe.

Že precej zgodaj sem spovedoval dekleta, kar začne z brega regljati strojnica, z naspotne strani pa se oglasijo druge.

Ponoči je Volkswehr zasedla severne bregove, zjutraj pa naj bi drugi oddelki istotako hribe na južni strani. Tako bi bila vas z jugoslovansko posadko obkoljena. Toda slučaj je hotel, da se načrt ni mogel izvršiti.

Husovih ovc, ki so se čez dan prosto pač prejšnji večer ni bilo domov. Zjutraj jih gre trinajstletni sin Marko iskat in zapazi v gozdu skrite folksverovce. Hitro jih ubere nazaj in to naznani jugoslovanski straži. Ta začne streljati; ko pa se uveri o veliki sovražnikov premoči, se umakne brez izgub preko hribov v Korte.

Ko se je začelo streljanje, je v cerkvi med dekleti nastala panika. Hitro jih obhajam. Kaj sedaj?

Pri cerkvenih vratih opazujemo, kaj je na oni strani. Iz gozda se že vsipajo folksverovci navzdol k Rutanju. Nekaj krogel prileti v našo bližino v cerkvene zidove.

»Gospod, bežite!« me silijo dekleta. Cerkevni ključar, stari Andrej Dovjak, se ponudi, da me spremlja. Hitiva čez pokopališče, preplezava zid in nato po bregu v gozd. Ne vem, ali je bilo res, kar so pozneje folksverovci pravili:

»Tako smo streljali za farjem, pa ga niso zadeli.«

Na begu sem imel samo eno misel: čimprej doseči gozd. V gozdu sem se potem čutil že bolj varnega. Od daleč smo slišali topovske strele, nad nami je krožilo letalo.

Ob 17-letnici atomskega napada na Hirošimo

Te dni mineva sedemnajst let, ko je padla prva atomska bomba na japonsko mesto Hirošimo (6. avgusta 1945).

Od tedanjih prebivalcev Hirošime, ki so doživeli atomsko razdejavanje, jih živi še kakih 80 tisoč. Toda tudi tem pričam atomske grozote gorje ni bilo prihranjeno, in sicer se pojavlja v čudni obliki. Zanj ni kriva uničevalna sila atomske eksplozije in radijskega izžarevanja, marveč pretiran in znanstveno neutemeljen strah pred posledicami radijskega okuženja.

Usoda preživelih pri atomskega napada na Hirošimo je, da so žrtve nekake »segregacije«, kakor se glasi strokovni izraz za strogo ločitev dveh ali več skupin ljudi, kakršna velja na primer v Južni Afriki. Ljudje v Hirošimi in na Japonskem sploh se bojijo, da bi se kakorkoli okužili, če bi imeli stike s tistimi, ki so ob atomski eksploziji dobili vase več ali manj radioaktivne snovi. Posledica je, da se ne ženijo z njimi, da se izogibljajo njihove družbe, in zlasti, da ne kupujejo živil in se ne hranijo v njihovih kuhinjah in lokalih.

Zlasti pa so ljudje prepričani, da bi otroci iz zakona, kjer bi bil en zakonski drug Hirošimec iz avgusta leta 1945, prišli na svet kot spački. Ženitveni uradi v Hirošimi poročajo, da mnogi, ki se obračajo nanje, izključujejo takšne žene in nevenanje, ki so živele v Hirošimi ob eksploziji.

Ta neviden bojkot ali sum okuženosti se drži celo takih ljudi, ki so bili tedaj tako daleč od središča atomske eksplozije, da so dobili vase le 1 röntgen radioaktivnosti, to se pravi, tako majhno količino, da znaša komaj petino tiste, ki jo človek

Medtem so folksverovci že vdrlili v vas, seveda tudi v župnišče. Bum-bum, so puška kopita razbijala hišna vrata.

»Der Pfarrer ist fort, Pfarrer suchen!« sem slišal na lastna ušesa. Pa jih je najbrž kaj drugega bolj mikalo kakor loviti uboglega župnika, namreč plen. Ne boste me dobili, ne bom čakal na vas, hajdi naprej! V gozdu naletiva na nekatere jugoslovanske prostovoljce, ki so odhiteli, za njimi pa pride bolj počasni občinski tajnik Filip Lokan. Vsi trije zdaj počasi lezemo navzgor po Zelencu po sledi v snegu za vojaki.

Na vrhu se oddahnemo. Kar zaslišimo za seboj glasno govorjenje. V nevarnosti človek vse bolj črno vidi. So že za nami! mi bliskovito šine v glavo. Tedaj se spustim nato navzdol, deloma z velikimi koraki, deloma po snežnem plazu. Tudi Lokan pride za menoj. Dovjaka pa ni bilo, ostal je očitno v družbi domačinov, ki so prišli za nami in sem jih smatral za sovražnike. Z Lokanom preskočiva potoček, se skrijeva v grmovju in opazujeva okolico. Nič sumljivega, vse tiho! Ure minevajo. Želodec kruli, saj sem še tešč. Previdno se bližava Košutnikov hiši. Domači naju prijazno sprejmejo in z jedjo potolažijo prazna želodca. Prenočiti pa si nisva upala pri njih. Dali so nama odeje in sva prenočila v oddaljeni uti, nase pa sva poveznila veliko kripo (koš), ki jo rabijo pri spravljavanju krompirja.

Naslednji dan je Lokan sklenil, da se skrivaj vrne domov. Meni pa to ni kazalo. Nekdo je vedel povedati, da Nemci po hi-

Dr. Ingomar Heyer:

POTOVANJE V Sveto deželo

(Nadaljevanje)

Pot v Jeriho in k Mrtvem morju
Naslednji dan sva se napotila v Jeriho. Z avtobusom sva se spustila z jeruzalemske višine navzdol proti Jordanu. V daljavi se je videla puščava »Ghore«, katere višine so izgledale kot snežniki, v resnici pa se je namesto snega svetil le puščavski pesek. Novo mesto Jeriho je oaza sredi puščave, precej moderno zgrajena. Od tam smo se z drugim avtobusom podali na kraj starega svetopisemskega mesta Jeriho. Znano je, da je to mesto najstarejše, ki je še danes več ali manj naseljeno. Pravijo, da je bilo to mesto obljubeno že 4000 let pred Kristusom. Zato sva si res z zanimanjem ogledovala razvaline. Onstran razvalin je tako imenovani breg izkušanja, to je kraj, kjer naj bi po Mat. 4, 8–11, hudi duh izkušal Jezusa. Ob razvalinah

dobi vase pri röntgenskem pregledu zobovja.

To je le ena plat te nesreče. Druga je ta, da preživeli Hirošimeci sami podlegajo svojevrstni bolezni, tako imenovani »atomske nevroze«. Ta obstaja v tem, da tak človek vsako majhno neugodje ali utrujenost pripisuje posledicam atomske bombe in vidi svojo usodo v najbolj črni luči.

Proti tem nepričakovanim stranskim posledicam Hirošimske bombe se borijo Ameriška komisija za raziskovanje slabih učinkov atomske bombe, ki deluje v Hirošimi. Njeno delo je za mnoge meščane edino upanje, da bo njihovo življenje teklo zopet normalno naprej. Znanstveniki te skupine, katero plačuje Ameriška komisija za atomsko energijo, tačas na primer raziskuje, kolikšna mora biti količina radijskega žarčenja, da povzroči prezgodnje staranje in večjo dovzetnost za bolezni. Pri tem sodelujejo z njimi okoli sto tisoč prostovoljnih sodelavcev v Hirošimi in Nagasakiju.

Že doslej pa je omenjena komisija raziskala genetične (razvojne) posledice na ljudeh, ki so preživeli atomsko bombo. Svoje izsledke je komisija popolnoma odkrito objavila, da bi napravila konec pretiranega strahu v tem pogledu.

Izmed vsakih šestih otrok, ki so bili v času eksplozije še v maternem telesu in katerih matere so dobile vase znatne količine radijskih žarkov, je eden prišel spačen na svet. Otroci, ki so bili spočeti šele po eksploziji, čeprav od staršev, ki so bili tedaj v Hirošimi, so normalni. Edina splošna genetična sprememba je ta, da se je povečal odstotek moških novorojenčkov.

šah iščejo neljube jim osebe. Skriti se bo torej treba, a si zagotoviti in omogočiti prehrano. Pa kje?

Poleg kašče je bil zelo velik kup nacepljenih polen, ki so bila deloma zravnanja v skladovnico, deloma prosto nametana. Kaj mi pride na misel! Tu notri bi bilo varno skrivališče za me! Tu notri me pa nihče ne bo iskal! Z domačo hčerko Meto z vrha odstraniva polena, da je v kupu nastala nekaka votlina, zgoraj nato vodoravno položiva nekaj rant kot ostreže in jih zravnavava s poleni. Dohod v to votlino je bil ob steni kašče, a tako ozek, da se je bilo mogoče le splaziti skozi.

V tem lesenem brlogu se je za silo kar dalo prebivati. Na dolgi deski sem sedel ali ležal in vse slišal, kar se je v bližini godilo ali govorilo. Nihče ni vedel zame razen Mete, njene sestre Neže in matere. Toda že naslednji dan je bilo treba misliti na novo skrivališče. Drva v skladovnici so bila premalo v redu zložena, skladovnica se je vzbočila na zunanjo stran, kar je kazalo, da se bo podrlo. Vsa streha bi se zrušila name. Domači so ogledovali vzbočeno skladovnico in ugibali, kaj storiti. Eni so menili: naj se vse samo podere po dvorišču, bomo pa potem drva bolj zravnavali. Meta pa, ki se je bala za skritega stanovalca v brlogu, se je temu odločno uprla, češ, zdaj ni časa, da bi drva preravnali. Zaenkrat naj podprejo skladovnico, da se ne podere. To so res storili z dolgo ranto, ki so jo na enem koncu pribili na kaščo, na drugem pa v ta namen zabili kol. Vse sem slišal in sem obžudoval Meto, da je tako zvito in energično uveljavila svojo voljo. Zvečer v temi sem zapustil svoj brlog in se preselil nad lopo v kašči.

(Dalje prihodnjič)

Sprehodila sva še malo po mestu in še enkrat prehodila »Via dolorosa« ter počastila Kristusa na kraju Njegovega križanja. Za drugi dan sva se namreč odločila, da odpotujemo. Blizu tako imenovanega Davidovega stolpa so mestna vrata, ki so zaprta. Na oni strani je namreč izraelska država. Na splošno je vsa meja zazidana, da niti gledati ne moreš na ono stran. Strašna je ta razdeljenost. Na tej strani dejansko Judov ne vidiš.

Znova sem razmišljal usodo tega židovskega ljudstva, ki je toliko trpelo pod Hitlerjem. Pa še danes z njimi ne ravna povsod primerno. Zapadna Nemčija je Judom res plačala veliko odškodnino, vzhodna Nemčija pa se ne zmeni za to, čeprav radi kričijo, kaj je delal Hitler z Judi. Tudi po deželah »ljudske demokracije« ne gre Judom dobro. Ko sva bila v Bolgariji v Sofiji, so stopili v naš vagon mož, žena, mlajši dečko in starejša dekle. Vprašali smo jih, kam gredo. Povedali so nama, da so prišli iz Romunije in da gredo v Izrael. Gredo v svojo novo domovino. Pri odhodu iz Romunije so jim odvzeli večino reči, ki so jih vzeli na pot. Hčerka je bila končala že srednjo šolo, a ji niso dovolili, da bi šla študirat dalje na univerzo, ker je bila judovskega porekla. To je torej teorija in praksa nasproti Judom v ljudskih demokracijah...

Po povratku z zadnjega sprehoda po Jeruzalemu, sva si preskrbela karte za potovanje čez Amman. Sirsko mejo so namreč med tem spet odprli za promet. Pogovorila sva se še malo z armenskim patriarhom, ki je povedal, kakšno usodo je v svojem življenju že doživel. Najprej so ga z drugimi Armenci izgnali Turki iz današnje Turčije. Med vojno so ga v Grčiji gestapovci porinili v zapor. V Jeruzalem je prišel po vojni. Zadnji dan nama je kar hitro minil. Še malo sva se pripravila za pot in šla k počitku.

Po sili razmer – v Libanon

Drugo jutro naju je taksi še zadnjič peljal skozi »Via dolorosa« in Damaščanska vrata. Zadnji pogled na Oljsko goro in na ta zid, ki loči Sveto deželo v dva dela. Žalosten sem postal in sklenil sem, da te kraje še kdaj obiščem.

Spet smo drveli ob Jordanu, seveda v nasprotno smer in kmalu prišli v Amman, kjer je bilo treba poiskati drug avto, da naju vodi naprej proti Siriji. Vozili smo se mimo Djeraša in se ustavili v vasi Elramtha. Tu naju je čakalo presenečenje. Prej so povsod govorili, da je meja odprta, tu nama je pa načelnik policije pojasnil, da je odprta samo za Sirce. Spraševali smo ga, kdaj jo odpro za tujce, pa je tipično po orientalsko razlagal, da morda čez uro, morda čez en dan, dva ali pa šele čez mesec dni. K sreči nisva bila sama. Vse polno avtomobilov je čakalo ob meji. Videla sva cele družine z otroki, ki so čakale tu že teden dni, kdaj bodo mogle naprej. Zmanjkalo jim je že denarja. Videl sem dva Nemca, ki sta spala kar v avtu in kuhala konzerve ter se jezila, da nikdar več ne gresta na Vzhod, kjer vladajo take razmere. Nekoga Nemca, ki je delal pri nekem podjetju v Damasku, so le spustili čez mejo. Pravil nam je, da bo kmalu končal delovno pogodbo in da si želi čimprej odtod.

S sirske strani so prišli neki avtomobilisti, ki so nama svetovali, naj se vrneva kako drugače v Turčijo, ne čez Sirijo. Meni da v Siriji ni prijetno, več pa nočejo govoriti. Če so tako govorili novozelandski turisti, mora že biti precej nereda v Siriji. Zato sva se vrnila v Damask in skušala na avstrijskem konzulatu doseči, naj bi intervenirali pri vladi, da naju spuste skozi Sirijo. Pojasnili so nama, da bi bila intervencija brezuspešna. Tako sva poiskala sobo v neki gostilni in počakala drugega dne.

Drugi dan je bil položaj enak. Odpeljala sva se v Amman in tam poizkušala najti kakšno letalo, da bi šla z letalom v Beyruth. Hodila sva od ene do druge letalske družbe, pa sva končno komaj pri eni dobila prostor v nekem letalu, da naju je prepeljala ob šestih zvečer iz Jordanije v Beyruth. Srečna sva bila, da sva prišla tja in poiskala stanovanje v hotelu »Jeruzalem-house«. Prvo vprašanje je bilo torej rešeno. Drugo vprašanje je pa še ležalo pred nama: kako iz Libanona naprej v Turčijo. Libanon je namreč okoli in okoli obdan s Sirijo. Računati sva morala pač z denarjem, ki sva ga vzela s seboj. Vožnjo sva že plačala od Haleba do Salzburga. Morala sva torej nujno v Haleb, ker sva sicer ob ves denar. Saj naju je že vožnja iz Jordanije v Libanon z letalom mnogo stala.

(Dalje prihodnjič)

BLAČE V ZILJSKI DOLINI (Popravlilo župnijske cerkve)

Z zadovoljnim in hvaležnim srcem poročamo, da je popravilo naše cerkve končano. Zelo se je potrudil restavrador A. Campidell, da je rešil lepe baročne oltarje in jim dal izvirno obliko in barvo. Hvala Bogu, mojstru in vsem faranom, ki so to potrebno delo v čast božjo tako velikodušno podprli, da smo s prostovoljnimi prispevki in žrtvami tudi že vse plačali.

Sedaj nas pa čaka še ena velika skrb in naloga, namreč poprava podružnice, Marijine cerkve v Grabnu. Najprej bo treba renovirati stolp, ki je že v zelo zanemarjenem in nevarnem stanju. Bog nam daj svojo pomoč po Mariji. Saj bo v Njegovo in Marijino čast!

ŠT. ŠTEFAN V ZILJSKI DOLINI (Popravlilo župnijske cerkve)

Kakor so v sosednjih župnijah n. pr. v Čačah, Št. Pavlu, Blačah, Gorjah in Bistrici, popravljali cerkve, se bomo tudi v Št. Štefanu potrudili, da bo z božjo pomočjo, požrtvovalno voljo vseh faranov ter s pomočjo tozadevnih višjih uradov v Celovcu uresničen lep načrt, ki smo si ga naredili.

Zelo potrebna je namreč obnova naše farne cerkve, ki je ena izmed najlepših in najstarejših v lepi Ziljski dolini. Bog nam pri tem pomagaj na priprošnjo našega farnega patrona, svetega Stefana, prvega mučenca! Naj bo tudi v trajen spomin rajnemu g. župniku, ki bi ravno v teh dneh praznoval 70-letnico sv. mašniškega posvečenja!

LOČILO — ŠT. LENART pri SEDMIIH STUDENCIH

(† Alojzija Truppe)

V soboto, dne 21. julija, smo ob veliki udeležbi spremili k zadnjemu počitku na farno pokopališče v Št. Lenartu rajno Alojzijo Truppe, pd. Matejevo mater. Pred več kot petdesetimi leti je že prišla na Matejev dom ter zvesto skrbela zanj in za družino. Bila je zgledna katoliška žena in mati in je že od mladih let rada prebirala naše slovenske liste in knjige. Med prvo svetovno vojno je morala več let sama z otroki skrbeti za kmetijo. Med drugo svetovno vojno pa je tudi ona morala nastopiti pot trpljenja v izseljenstvo. Naj mirno počiva v ljubljeni domači zemlji. Vsem domačim in sorodnikom pa iskreno sožalje.

ŠT. MARTIN — GRANITZTAL (Nova maša)

Drugo nedeljo meseca julija je naša fara doživela slovesnost, kot je ne pomnijo najstarejši farani. Po sto letih se je dobri Bog zopet ozrl s posebno ljubeznijo na našo dolino in nam poslal novomašnika Baltazarja Nucka. Po dolgem se je z jasne neba zopet smehljalo toplo poletno sonce, ko je stopil naš primiciant prvič pred oltar in ob sodelovanju številne duhovščine, pevcev in godbenikov iz Granice ter ogromne množice domačih vernikov in Podjunčanov pred lepo obnovljeno šmartinsko cerkvijo pod milim nebom daroval svojo prvo daritev in delil svoj novomašniški blagoslov. Posebno močan vtis je napravila in zbudila upanje v lepše čase slavnostna pridiga šentpavelskega opata Pavla Schneiderja o potrebi, pomenu in poslanstvu duhovništva.

Po cerkveni slovesnosti se je zbralo na povabilo staršev novomašnika okrog 200 svatov v jedilni dvorani benediktinskega konvika v Št. Pavlu, kjer smo pri raznih dobrotah obloženih mizah poslušali govore, slovenske, nemške in še latinske pesmi, deklamacije in tako v družbi primicianta in njegovih staršev, ki so pristni Podjunčani, preživeli vsi prijeten dan.

Č. g. novomašnik bo prihodnjo nedeljo, 5. avgusta 1962, ponovil daritev nove svete maše v Žvabeku.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDÉLJEK, 6. 8.: 15.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. To in ono. 18.00 Pesmi za mladino. — TOREK, 7. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Po tistem logu... — SREDA, 8. 8.: 14.15 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijetni družbi. — ČETRTEK, 9. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je paziti, kot zdraviti se. — PETEK, 10. 8.: 14.15 Piha, piha veter čez plavine... — SOBOTA, 11. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Za našo vas. — NEDELJA, 12. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Pri nas na Koroškem

Romanje na Staro goro v Slovenski Benečiji

Cerkveni pevski zbor in z njim veliko domačinov z Radiš je poromalo v nedeljo, dne 15. julija, v Slovensko Benečijo na staro, zelo priljubljeno Marijino božjo pot na Staro goro pri Čedadu. Vožnja v jutranjem hladu je bila res prijetna, saj smo zapustili domače vasi že ob 2. uri zjutraj, ter se odpeljali z dvema omnibusoma proti Italiji.

V jutranjem soncu smo s pesmijo pozdravili Sveto Višarje, ki so se blestele v vzhajajočem soncu. Za mnoge romanje je bila ta vožnja v Italijo — prvič v življenju — res pravo doživetje. Vozili smo se po Kanalski dolini mimo Režije in Vidma proti Čedadu (OIVIDALE), kjer smo pa krenili po strmi cesti na Staro goro. Na levo se nam je odprl pogled na vso Slovensko Benečijo tja do visokega Matajurja, na skromne vasice po pobočjih gor, kjer še živi,

smo romanji iz Koroške, ki smo prišli k Mariji, da jo počastimo z molitvijo in pesmijo v našem lepem slovenskem jeziku. Nato je nadaljeval v domačem jeziku pridigo, ki je bila pozdray, počastitev, zahvala in prošnja k nebeški Materi Mariji, katero na tem obmejnem kraju že 1500 let častijo Slovenci in Italijani.

Ubrano petje je prevzelo vse vernike, ki so sledili slovesni sv. maši; tudi vsa samostanska družina je prišla k tej sveti daritvi. Po sveti maši pa smo vsi romanji z Marijino pesmijo šli okrog Marijinega oltarja, kjer smo se nato z darovanjem za veličastno svetišče in s prošnjo k Mariji zbrali pred milostnim oltarjem ter prepevali Marijine pesmi.

Ko pa je pristopil k oltarju medgorski gospod, so naši pevci na sredi cerkve med verniki celo sveto mašo prepevali skupno v zboru. Kar je bilo najlepše, je pa to, da so vsi naši romanji in pevci prejeli svete zakramente.

Tako mi, kot vsi, ki so bili ta dan na Stari gori, smo res doživeli dan, ki nam bo ostal, kot eden najlepših v našem življenju. Po sveti maši pa so se nam približali Slovenci, ki so prišli od blizu in daleč na Staro goro, in so se zahvaljevali ter obenem čestitali k tako lepemu petju.

Potem smo nadaljevali našo pot proti sončni Gorici in si najprej ogledali Oslavje, mogočni spomenik padlim vojakom v prvi svetovni vojni. Spomemk stoji med Pevmo in Števerjanom in je postavljen vsem, ki so se borili na primorski fronti. Pri častitih sestrah v Gorici pa nas je čakalo pripravljeno kosilo. Po kosilu so naši pevci zapeli narodne pesmi, da je bilo razpoloženje res veselo, prijetno domače. Po blagoslovu v hišni kapeli smo nadaljevali pot v Trst, kjer smo se najprej ustavili na Opčinah pri Obelisku in zapeli slovenske narodne pesmi, tam smo se pozdravili tudi z znanci in med nami je bil nam vedno dragi g. Vidmar. Z Občin smo se peljali k Svetemu Ivanu v Trst, kjer smo obiskali naše radiške šolske sestre, da smo jim prinesli naše domače pozdrave in jih razveselili z našim obiskom in pesmijo. Zaradi nevihte smo se zadržali dalje časa v Trstu, čeprav je že bila noč. Hvaležni smo za vso gostoljubnost častitim šolskim sestram tako v Gorici kot v Trstu. Med veselimi razpoloženjem in petjem smo se res zadovoljni vračali proti domu. Na meji v Italijo in ob vrnitvi v Avstrijo so bili cariniki zelo prijazni.

Ob jutranji zarji smo dospeli z omnibusi na sončne Radiše, hvaležni za tako srečno vožnjo.

Ob tej priliki čutimo dolžnost, da se našemu skrbnemu pevovodju g. Šimeju Wrulichu vsi iz srca lepo zahvalimo, da nam je organiziral to lepo uspelo romanje, ki je bilo združeno z obiskom Trsta in Gorice. Njemu in vsem pevcom, ki so z njim povezani v skupnem delu in ljubezni, tako za čast božjo, kot za poživitev kulturne in narodne zavesti, naša javna zahvala! Zahvalimo se jim za lepo petje na Stari gori, prav tako pa tudi za nastope s petjem koroških pesmi v Trstu in Gorici.

ŽELEZNA KAPLA

(Nova maša kitajskega duhovnika)

Redko slovesnost smo smeli doživeti v nedeljo, 22. julija v naši fari. Prišel je med nas p. Silvester Yuan iz Anglije, kjer je študiral bogoslovje, da bi pri nas obnovil svojo novo mašo. Doma pa je na Kitajskem, kjer je preživel svojo mladost in tam stopil v družbo svetega Don Boska.

Pred lepo okrašenim župniščem se je zbralo ogromno vernikov, da bi pozdravili svojega novomašnika — Kitajca, tujega, nepoznanega in vendar vsem znanega, kakor je rekel gospod župnik v pozdravnem govoru. Pevci so mu zapeli nekaj pesmi, otroci pa lepo podali v pozdrav deklamacije. Duhovni starši so ga pokrižali v ime njegovih staršev in nato smo se v dolgi procesiji podali k Mariji v Trnju, kjer je bil pripravljen na prostem novomašni oltar. Med sveto mašo smo vsi prepevali mašne in Marijine pesmi, katere je spremljala godba globaških fantov pod vodstvom gospoda Holmarja.

Prečastiti gospod Luskar je v svoji pridigi vernikom nakazal važnost te slavnosti. Vzel je misli iz okrožnice misijonskega papeža Pija XI., ki pravi, da je v današnjem času najnujnejše in najlepše delo cerkve misijonsko delo. Zato pa je tudi pohvalil dobrotnike, ki podpirajo razen tega še tri misijonske bogoslovce. Dal je s tem poguma še drugim, da bi se odločili tudi sodelovati pri tej akciji. S tem delom si najlažje pridobimo dobrih del za nebesa in si izprosimo duhovniških poklicev v domači fari.

Dobro je, da včasih kdo pride in nam pokaže, da smo vsi narodi na svetu enaki, da smo si bratje v Kristusu. Večkrat mora kdo povedati, da pred Bogom ni niti like med jeziki, barvami in rasami. Ob tem novomašnem slavlju smo doživeli, da je narodna strpnost možna in zastopnost narodov med seboj potrebna.

Po sveti maši smo prejeli v Marijinem svetišču novomašniški blagoslov. Medtem pa so romanji prepevali Marijine pesmi.

Pri obedu v župnišči pa se je prečastiti gospod novomašnik zahvalil vsem dobrotnikom in vsej fari za prisrčen sprejem in za vse dobrote, katerih je bil deležen. Zagotovil nam je, da se nas bo spominjal v molitvi in pri sveti daritvi. »Vsi vi ste moji prijatelji, zato pa molite tudi vi zame, da bom mogel čim več ljudem prinesiti blagovest Gospodovo«. Tako je zaključil. S pobožnostjo v farni cerkvi smo končali slovesnost, katera bo nam ostala vedno v najlepšem spominu.

VOVBRE

Vrsta neurij se je pretekli teden na Koroškem zopet nadaljevala in napravila veliko škodo. Najbolj prizadet je spodnji del Koroške. Vovbre je zajela huda nevihta in poplavlila kraj in vso okolico, da je bila visoko pokrita z blatom.

Že v soboto je udarilo neurje preko Djekš na Vovbrško goro, s katere so se vsule vode in v močnih curkih teklo v dolino. Drevesa, ki so jih potoki izruvali, so se naplavila ob mostovih in ožinah ter zajezila vodo. Potoki so stopali čez breg in se razlivali po vsej okolici. Pokvarjeno seno je na zlomljenih stogih molelo iz greza. Vsa okolišna posestva je zajela deroča voda in odnašala orodje, pohištvo, obleko, čevlje in drugo. Dosti živine predvsem mlade, še je potopilo. Zavladalo je siromaštvo, ljudje so v trenutku osiroteli.

Na ukaz deželne vlade je prihitela na pomoč naša zvezna vojska in pomagala na najbolj ogroženih in oškodovanih mestih in tako preprečila še hujšo nesrečo.

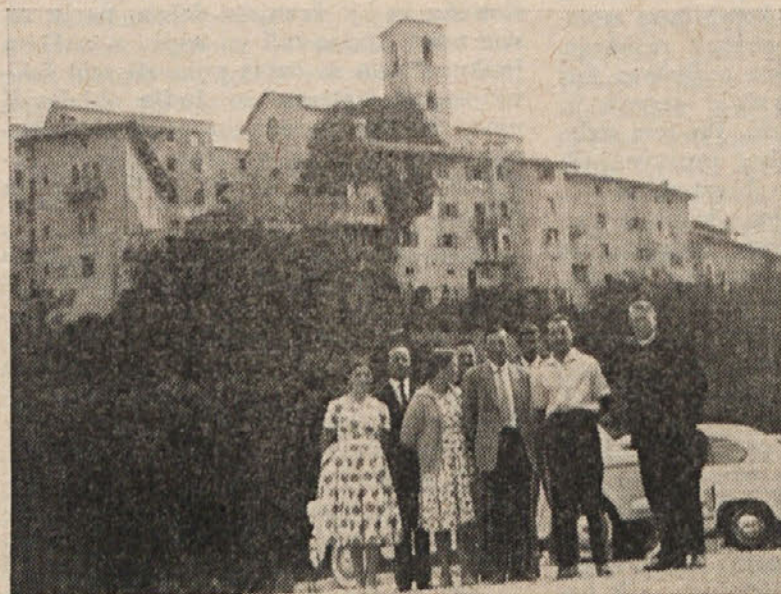

Radišani pri zvonu padlih v prvi svetovni vojni

dela, trpi in moli slovenski rod, kjer se čuje, čeprav samo v cerkvi, lepa slovenska pesem in molitev.

Razveselili smo se, ko smo z omnibusi dospeli na pobočje gore, kjer smo zagledali naš cilj Staro goro (Castelmonte). Čestitati moramo g. Sienčniku, ki ima tako dobre šoferje, da so nas po tako vijugasti in strmi cesti vozili s tako sigurnostjo, čeprav je na več krajih zaradi ozke ceste in velikega prometa treba velike previdnosti. Kar oddahnili smo se, ko smo zadihali sveži planinski zrak ob izstopu iz omnibusov. Prijazni patri kapucini so nas že z veseljem pričakovali in nas prijazno sprejeli ter spremljali ob mogočnem slovesnem zvonjenju v procesiji po stopnicah v Marijino svetišče. Pred svetiščem nas je pa sprejel slovenski pater Metod in nas pri srčno pozdravil.

Ob 8. uri je pristopil k milostnemu oltarju naš gospod župnik Janek, na koru pa je bil ob orglah zbran polnoštevilni cerkveni zbor, ki je pel pri slovesni peti sveti maši. Zvočniki pa so prenašali ubrano petje tudi izven Marijinega svetišča, kar je pritegnilo romanje, ki so prišli iz drugih krajev v cerkev, tako da je bila v par minutah velika cerkev napolnjena do zadnjega prostora. Med sveto mašo pa nam je spregovoril naš spremljevalec, sosednji medgorski gospod, ki je najprej v italijanskem jeziku vernikom v cerkvi razložil, da

Levo: Stara Gora v slovenski Benečiji, božja pot benekskih Slovencev. — Desno: Cerkveni pevski zbor z Radiš v Gorici na izletu.

Foto: Jank

Šoferski kotiček

POLIRANJE AVTOMOBILA

Pod vplivom sonca in dežja ter prahu lak pobledi. Prah tudi pusti na laku raze, rjave lise pusti rja, ki jo ob dežju odnaša z rjavejših mest voda — tako izgubi lak sijaj in glazuro. S poliranjem obnovimo gladko površino in blišč laka. S tem hkrati čuvamo lak.

Praviloma poliramo avtomobil dvakrat na leto: spomladi in jeseni. Če ne dvakrat, potem vsaj vsako spomlad.

Če je lak na karoseriji močno zanemaren in čisto obledel, ter že mestoma razpokan, se odločimo za poliranje s polirno pasto, ki je učinkovito sredstvo za poliranje in celo odnaša tanko plast laka. Zato polirajmo s polirno pasto previdno, da ne zbrusimo laka do plasti kita.

Preden poliramo avtomobil operemo z vodo in ga zbršimo z »jelenovo kožo«. Če so na laku mastni madeži, operemo avto najprej z vodo, v katero vlijemo nekaj primerne detergente. Potem izperemo še s čisto vodo in zbršimo s »kožo«, kot že znamo.

Pravilno poliramo na ta način, da tanek sloj paste nanesemo z vato ali voleno krpo na površino tako, kot da loščimo in poliramo in to tako dolgo, dokler se površina ne sveti. Tako poliramo še s čisto vato (kupimo jo v drogeriji).

Lak, ki ni močno obledel in ni docela zanemaren poliramo s polirno vodo. Sicer pa lahko polirno vodo izberemo v vsaki trgovini z laki in politurami. Poliramo prav tako kot s polirno pasto: na vato ali a kar na lak nakapamo polirno vodo in drgnemo, dokler se lak ne sveti. Potem poliramo še s čisto vato.

Delo opravimo vestno. Vsaka površnost se maščuje. Posebno skrbno polirajmo s čisto vato (brez politure), da zdrgnemo z laka ostanke politure, sicer ostanejo na laku madeži suhe politure!

OH, TA VRATA!

Nobena reč ne dela v avtomobilu toliko truša in ropota kot razmajana vrata.

Tečajje, na katerih vrata vise, večkrat namažimo! Večinoma pri tečajjih ni mazalnih nastavkov, zato jih dobro podmažemo le, če vrata snamemo.

Pomnimo: če tečajje ne namažemo, jih razre rja in se močnejše obrabijo. Sornik v tečaju postane tanjši in vrata šklopotajo v tečajjih. Zaradi tega nastane tresenje tudi na kljuki in se zato tudi polagoma rahlja.

Naslednji vzrok, da vrata ropotajo so lahko gumijaste zagozde (podložki) v klju-

Preden prekoračiš cesto, poglej na levo in desno!

čavnici pri vratih. Če te izpadejo iz svoje-ga sedišča, klopočejo tudi vrata. Gumijasta zagozda za vrata ni draga in jo imejmo vedno med rezervnimi deli v avtomobilu!

Vrata tudi ropotajo, če so zrahljane zakovice (tudi vijaki), s katerimi sta zakovičeni obe polovici tečaja: ena na vrata, druga na karoserijo. Če okvare ne opazimo pravočasno, se vrata močno povesijo in se težko zapirajo, svoje pa opravi tudi rja in vrata ob pločevino še bolj tolečejo.

Najpogostejše nastanejo različni ropoti in šumi ter podobni glasovi na notranji strani vrat ob plošči, ki pokriva notranjost vrat in je hkrati tapeta. Na okvir vrat je ta plošča zatakajena z jeklenimi jezički in privita s »kniping« vijaki. Ti vijaki so priviti direktno v pločevino (po navoju so podobni lesnim) in kaj radi odpuste; če te vijake pretegnemo, povečamo v tanki pločevini, iz katere so vrata, luknjo vijaka, da ta v njej pleše in ne prime več!

Drobno rožljanje povzroča v vratih tudi naprava za dviganje in spuščanje okenskega stekla. Če ni jeklena žica napeta, rožlja ob vrata. Kolesje naprave maščemo.

Ključavnica rožlja, če ni dobro privita v vrata. Vrata tudi dobro ne zapirajo. Ključavnico privijemo večinoma samo z zunanje strani z vijaki, ki imajo matico vrezano v debelo pločevino ključavnice. Da vijak drži, je podložen (pri glavi) z vzmetno podložko. Ker je ta narezana, prepreči, da bi se vijak zaradi vibracij odvil in zrahljal ključavnico.

Skrbimo tudi za notranjost vrat! Tu vrata večinoma niso prav posebno skrbno zaščitena proti rji. Kadar snamemo z vrat ploščo, premažimo s tesarol lakom ali drugim sredstvom ploskve, ki hočejo rjaveti.

Pred durmi 11. Koroškega velesejma

Preteklo soboto je Uprava Avstrijskega lesnega in Koroškega velesejma organizirala v zvezi z bližajočim se velesejmom obsežno tiskovno konferenco, katere so se udeležili številni časnikarji iz tu- in inozemstva, enako tudi mnogi gospodarstveniki.

Kot znano, bo trajal velesejem od 9. do 19. avgusta t. l. Tudi letos je v ospredju razstavljalnega blaga les kot surovina in v predelanem stanju v najvažnejših oblikah in možnostih. V tej zvezi naj omenimo, da je vodstvo posebne razstave mesta in pristanišča Trst razstavilo zraven svojega paviljona velikansko deblo nekega tropskega drevesa iz Afrike; deblo tehta 12.000 kg.

Zanimive bodo tudi nekatere druge posebne razstave, tako n. pr.: »Umna uporaba lesa«, »Konstruktivna gradnja z lesom«, »Oblike v sedanjem času«, »Kemija pomaga gozdu«; nadalje razstava uprave avstrijskih državnih železnic o racionalnem prevozu lesa, razstava pečarjev, stenskih oblog (ploščic), opekarske industrije, Delavske in Trgovske zbornice itd. Privlačna zanimivost bo letos tudi nov ličen razstavni paviljon Koroške deželne električne družbe (KELAG), v katerem bo nazorno prikazan pomen, razvoj in uporaba električne sile na vseh različnih področjih na Koroškem.

V zvezi z lesom seveda nikakor ne smemo pozabiti omeniti dve domači lesno-predelovalni industriji, in sicer tovarni V. LEITGEB v Sinči vasi in A. FUNDER v št. Vidu ob Glini. Obsežna bo tudi razstava pohištva domačih mizarovskih tvrdk in podjetij.

Razen lesne bodo v dovoljni meri zastopane tudi druge stroke, ki bodo z razstavljenimi pred-

meti prikazale najnovejše pridobitve; tako n. pr. iz poljedelstva — za polje in vrt, hlev in pašnik, najrazličnejša praktična vozila, gospodinske stroje in aparate, gradbene stroje, najrazličnejše orodje, vsakovrstno tekstilno blago, preproge, najrazličnejšo uporabo umetnih snovi itd.

Zanimiva bo tudi jugoslovanska kolektivna razstava v lastnem paviljonu, v katerem bo 52 podjetij prikazalo svoje izdelke in to 16 iz lesne in 36 iz ostale blagovne industrije. — Na razstavi tržaškega mesta in pristanišča je prikazanih 6 tvrdk.

Na letošnjem velesejmu je vseh nastavljalcev 1141, od tega 244 inozemskih in sicer iz 19 različnih držav iz Evrope kakor tudi iz nekaterih ostalih kontinentov. Za časa velesejma bo tudi več različnih strokovnih konferenc, katere bo organizirala Zbornica za trgovino, obrt in industrijo.

Otvoritev velesejma bo 9. avgusta. Ob 9. uri bo najprej koncert vojaške godbe, ob 10. uri pozdravni govor predstavnika velesejma mestn. svetnika G. R. Novaka, mestnega župana G. H. Ausserwinklerja in deželnega glavarja G. F. Wendeniga. Nato bo zvezni kander G. dr. A. Gorbach otvoril velesejem. Ob 11. uri si bodo častni gostje ogledali velesejem. Ob 12. uri pa bo slavnostna otvoritev novega velikega paviljona KELAG-a.

Kot druga leta je tudi letos na razpolago stanovalski urad, posebni poštni urad, bančna poslovalnica, tiskovni urad itd. Za zabavo in okrepčilo bo v dovoljni meri preskrbljeno na veseljemnem prostoru, kjer bodo tudi letos znani »Linzer Buam« razveseljevali obiskovalce s svojimi melodijami, popevkami in šalami.

Za naše gospodinje

Pravilno čiščenje madežev

Dosti in dostikrat beremo ali slišimo, kako je treba čistiti madeže, a še vedno smo o tem premalo poučeni oziroma prehitro vse pozabimo. Zato tudi o tem danes nekaj besed.

Čiščenje madežev ne pozna kakšnega vsehsplošnega sredstva, marveč uporabljamo za različne madeže različna sredstva.

Napačno čistilo lahko madež tako utrdi, da ga ne moremo več odpraviti. Zato je treba predvsem ugotoviti, od kod madež, potem pa, če le mogoče, še svežega očistimo z ustreznim čistilom. Presušeni, zaprani in zalikani madeži ostanejo trdovratni!

Čistilna sredstva so treh vrst:

1. Umazanijo vsrkajo kreda, magnezija, pepsin, moka in podobno. Na sveži madež natresemo eno teh sredstev ali pa ga narahlo zdrgnemo z njim, da se navzame umazanije, nato pa skrtamo.

2. Umazanijo raztopi: denaturirani spiri, bencin, aceton, kloroform in vodikov tetraklorid. Opozorjamo, da so ta čistila zvečine gorljiva ali pa strupena (tetraklorid), na kar je treba pri uporabi posebno paziti; vdihavanje tetraklorida je lahko celo življenju nevarno.

3. Madež odstranijo: oksalna kislina, vodikov superoksid, ki učinkuje posebno dobro, če dodamo nekaj salmiakovega oveta, dalje natrijev hipersulfid, s katerim zlahka odpravimo barvne madeže, in slednjič dobro znan čisto »eau de javelle«.

Vsako čistilno sredstvo preizkusimo prej na krpici istega blaga, da se prepričamo o trdnosti blaga in trajnosti barve. Pri čiš-

čenju obleke res ne kaže hiteti, ker se naglica zlasti tu rada maščuje. Potrebujemo čisto, mehko podlogo, s katero podložimo zamazano blago, ki ga potem na hrbtni strani navlažimo z ustreznim čistilom.

Madeže drgnemo s čisto krpico iz istega blaga od vnanje strani madeža proti sredini, da se ne naredi bel rob. V ta namen dodamo bencinu nekoliko soli. Dobro izplaknjeni madež posušimo čim hitreje s pivnikom ali na prepihu.

Pred čiščenjem pripravimo vse potrebno, da imamo eno ali drugo takoj pri roki; to je zlasti važno, kadar čistimo s kemikalijami, ki jih je treba hitro in čisto sprati. Za tak primer bo morda najboljši tale način čiščenja: blago napnemo na posodico, napolnjeno s čisto vodo. Madež smo označili z belo nitko in na to mesto kanimo kemično čistilo; nato hitro pomčimo v vodo ter s tem preprečimo morebitno škodo.

Zelo uspešno uporabljamo za čiščenje raznih madežev prašek pepsin. Na vlažni madež natresemo pepsina, ga vtremo v tkanino in nato speremo. — Če čistimo s škrobom, ga zmešamo najprej z mrzlo vodo, da dobimo gosto kašo, s katero namažemo madež in suhega skrtamo. Tako čistimo tudi z magnezijo, ki jo zmešamo s bencinom.

Madeže olja, masti, barve in kolomaza lahko odpravljamo s tekočino, ki jo sestavimo sami: 1 del kuhinjske soli, 4 dele vinskega cveta in 4 dele salmiaka dobro premešamo ter tekočino pred uporabo temeljito pretresemo.

Higiena v kuhinji

Higiena v kuhinji zahteva dokaj skrb, nege in čista za red. Gospodinja ali pomočnica, ki ima vse narobe, si daje spričovalo, da nima pravega čista za higieno.

Le malokatera si zna priročno postaviti posodo v bližino umivalne mize po vrsti, kakor je treba pomivati: najprej stekleno posodo, nato porcelanasto, pribor, lesene predmete in naposled črno posodo, lonce in kozice. Še manj jih je, ki bi s krožnikov, skled in kozic najprej odpravile drobne ostanke jedi in bi posodo najprej površno oplaknile v čisti, topli vodi, to odlile in šele nato začele pomivati v vroči vodi s sodo ter potem izplaknile vsak kos posebej v vroči, čisti vodi.

Zoprni je pogled v skledo ali vodo, v kateri marsikatera pomiva posodo s kupa, kar od kraja, kar ji pride pod roko. Ko pomije komaj polovico posode, je v umivalni skledi ostudna brozga; roba skled

se prijemlje umazan, masten krog; voda v drugi skledi, kjer posodo izplakuje, pa je kalna in mastna. V taki brozgi umita posoda je lepljiva, brisalka so v enem dnevu že tako umazane, kakor ne bi smele biti niti konec tedna.

Predal, kjer so hranjene lesene žlice in kuhalnice, diši priskutno po različnih kuharskih začimbah, po čebuli in žltavi maščobi, ker so žlice in kuhalnice dan za dnem le slabo umite, slabo izplaknjene in neposušene.

Leseni krožniki in deske, sita in rešeta počrnijo v umazanih pomijah, ker se pomivalna spomni nanje navadno šele tedaj, ko je črna posoda že umita in je torej voda ravno dovolj ali že preveč umazana, da bi smela v nji umiti še nekatere predmete. Vodo bi bilo treba menjati, a to se malokateri ljubi in tako trpita snaga in higiena.

ZA NAŠE GOSPODARJE:

Od kod metljivost?

Metljivost povzroča pri naši živini že od nekdaj veliko škodo, zlasti pri govedih in drobnici.

Kadar stoji voda po večjih poplavih na nižinskih travnikih in pašnikih in je umazana in blatna, močno vpliva na razvoj živalskega zajedavca metljaja. Okužena žival vedno bolj hira in propada, zlasti pozimi, ko primanjkuje sočne hrane. Zunanji znamenja za takšno bolno živino je več: sršava dlaka, mehkejša blato, dober tek, čeprav žival vedno bolj hušča.

A vendar nam vsi ti znaki le ne morejo zagotoviti, da je žival okužena. Najbolje je, da vzamemo majhno količino blata in ga damo preiskati veterinarju, ki bo pod drobnogledom ugotovil, kako je z živaljo.

Zdravljenje ni težavno, če je izvedeno ob pravem času. Veterinar predpiše zdravilo distol, ki učinkuje smrtonosno na metljaj, organizmu pa ne škoduje. Vsekakor pa je bolje bolezen preprečiti, kakor jo zdraviti. To zlasti pravilo vsakega zdravnika tudi pri nas še premalo upoštevamo. Pazimo na živino, da se po poplavih ne bo pasla na zaabljenih travnikih! Nekateri tudi radi pasejo živino, kjer raste včasih bujna in visoka trava, ki jo živina slastno žre. Ljudje pa ne pomislijo, da je na takih bilkah največ ličink metljaja.

Boj koloradskemu hrošču

Koloradski hrošč ali krompirjevec je najpožrešnejši zajedavec krompirja, huda nesreča za vsako pokrajino, kjer se vzgnezdi.

Ker se je tudi pri nas že močno razširil, ga moramo smotno zatirati. Dolžnost vsakogar, ki sadi krompir, je, da redno nadzoruje svoje nasade.

Koloradec je 1 cm dolg, zgoraj vzbočen, spodaj ploščat. Značilna je barva njegovih kril ali pokrovk, ki so svetlorumene in imajo vsaka po dolgem 5 črnih prog. Po trebuhu je rdečkastorumen; svetlordečkasto rumeni ovrtnik ima 11 črnih nitk, katerih srednja je največja in ima obliko črke V. Buba je zamazano rdeča in jo najdemo v zemlji. Odrasla ličinka je 1,5 cm dolga, ima močno debel in navzgor izbočen zadek, ki se na koncu zoži; sprva je rdeča, pozneje svetlorumena; samo glava, ovrtnica, noge in dve vrsti bradavičastih pik vzdolž trupa so črne.

Hrošč, še bolj pa ličinke tako požrešno objedajo krompirjevo listje in zelenje, da krompirjeve nasade do golega osušijo, kjer se razmnožijo. Zatiranje koloradca je dolžnost posameznika in zahteva skupnost!

ZANIMIVOSTI

PRIPOROČENCI

Pisatelj Alexander Dumas starejši je zelo lahkomisljen dajal priporočila pisma, čeprav je imel s tem slabe izkušnje. Nekega dne se je pri njem zgledil prijatelj z dežele, kateremu je bil priporočil mladega moža, čeprav ni bil na najboljšem glasu. Mož z dežele se je potožil: »To je bil pravi cigan! Vzel sem ga v stanovanje, pa že drugi dan sem mu moral posoditi, tri dni kasneje mi je pa ukradel žepno uro!«

SLIKAR IN ZLATO

Ko je bil slikar Rubens na višku slave, je živel zelo razkošno. Alkimist Brendel je hotel izkoristiti njegovo ugodno premoženjsko stanje, in je pripovedoval Rubensu o svojih načrtih za izdelovanje zlata iz nič vrednega kamenja. Povabil ga je, naj sodeluje s svojim denarjem pri izvedbi načrta. Rubens naj bi postavil delavnico in kupil vse potrebno in polovica vsega dobljenega zlata bi bila njegova.

Mojster je mirno poslušal alkimistove predloge, nato pa z nasmehom odgovoril: »Zakaj vse to, dragi prijatelj? Saj jaz znam že davno delati zlato kar s svojim čopičem!«

Pusch-, Sissy-, Pompy- in Mobylette-mopede od šil. 2.995.— naprej, moška in ženska kolesa (najnovejši modeli) od šil. 962.— naprej, šivalne stroje znamk Rast & Gasser in Gritzner naročite najugodnejše v zalogi poljedelskih in gospodarskih strojev, koles, radioaparatorov, glasbenih instrumentov

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Iz filmskega sveta

Nemorálnost evropskega filma

(Nadaljevanje)

Kaj pravi Lattuada

Je to italijanski filmski direktor (Mlin na Padu, Ana, Plašč, Gvendalina, Nevihta, Brez usmiljenja, Zločina Janeza Škofa). Odgovarja na razna vprašanja:

»Vzemimo moj film 'Mladostniki'. V njem deklica postane ženska. Ob tem izkustvu se zave svojega telesa in prične živeti. Ne gre vprašati za svet ne matere ne spovednika. Ne manjka ji vere, manjka pa ji čuta za greh. V njej je pač silno pomanjkanje prave vzgoje o spolnosti. Bolje bi bilo, ko bi jo bili ob času odkrito poučili... Film je torej napad na tistega, ki je resničen krivec današnjega zla: starši.

Tudi v filmu 'L'Avventura' ni nobene prave verske krize. Gre za ljudi, ki nimajo upanja, pa se znajdejo pred ljubeznijo. Ne kličejo na pomoč milosti, duhovne sile, ki bi jim dala, da uidejo iz duhovne puščobe, ki jih obdaja.

Nekateri francoski filmi govorijo o taki rešitvi po ljubezni, toda ali ni preveč površna? Ali ne zamenjava ljubezni z mesom in čustvom?

Lattuada nadaljuje: »Jasno, da smo v duhovni krizi. Jasno, da to iskanje ljubezni, ki nas ne zadovolji popolnoma, zbuja skoro versko oboževanje ljubezni, kar pa je samo korak dalje v novo poganstvo in oddaljeitev od krščanstva. Vera odgovarja tej praznoti, ki je vedno v človeku navzoča, zato ker ga ljubezen ni zmožna napolniti, bodisi da ni prava, bodisi da ne zadostja za človekov temelj. V tem zaupanju na ljubezen, v tem božanskem češčenju ljubezni je neke vrste panteizem.

Po ljubezni, seveda po popolni ljubezni, pa bo vendar mogoče najti nekaj globljega, neko globlje človeško ravnotežje, ki bo predrl čustva in prišlo do srca, do notranjosti.

Za Danteja je bila žena lestev do božje popolnosti: 'La donna è la scala all' avvicinamento alla perfezione di Dio'. Po ljubezni bomo prišli bliže do popolnosti božje. Danes na žalost nahajamo grozničav strah v tem iskanju — in iščemo poti navzdol. Ne plezamo po lestvi, ampak sestopamo, na raven živali.

Jasno, da se spleča vsaj poskušati plezati navzgor!

»Vendar,« zaključuje Lattuada, »ne zapujate! Mladosti pomaga do pozabe; bolj naprej, tam pa čaka praznота. Če bi bili sposobni, da zdržite duhovno praznoto, bi vas mladina imela za nezmerno močnega. Ta praznота je ogromna. Potrebujete korenin. Morda morete zadostiti tej potrebi z ljubeznijo do svojih otrok, s tem, kar ljubite; a če ste v resnici sposobni, da gledate v praznoto, ne da bi čutili vrtooglavico, se vam odkrijem!

(Dalje na 8. strani)

Doba socialnih papežev

NADALJEVANJE

Okrožnica vsakega papeža nam odkriva njegovo osebnost, njegove značilne lastnosti in njegov način izražanja, njegov slog. Tudi papež Janez XXIII. nam govori v svoji okrožnici »Mati in učiteljica« na svoj način, ki je zelo značilen zanj. Njegov slog je iskren, prisrčen, družinski, očetovski. Ožarjata ga dobrota in ljubezen. Ko rešuje važna vprašanja, jih ne razlaga na dolgo in široko, ampak daje vedno važna navodila za življenje. To moremo spoznati zlasti iz tistih delov njegove okrožnice, v katerih govori o poljedelskem vprašanju, o malih podjetjih in o manj razvitih deželah. Papež hoče doseči, da bi verniki socialni nauk Cerkve ne samo poznali, ampak ga predvsem širili in po njem živeli.

Celo tisti, ki so se od Cerkve oddaljili ali ji nasprotujejo, priznavajo, da se papež v okrožnici varuje vsake polemike. Noče, da bi ga ljudje napačno razumeli. Zlasti papeži so v dobro premišljenih daljših razpravah obsodili zmote liberalizma, socializma, komunizma in še druge nazore,

ki so se že preživeli in pozabili (nemški narodni socializem, fašizem). Papež teh obsodb ne ponavlja, ker imajo še vedno polno veljavo, pač pa se v prvem delu okrožnice le nanje sklicuje.

Papež Janez XXIII. odločno obsoja vsako poniževanje dostojanstva človeške osebe; obsoja materialističnega, posvetnega duha, ki priganja ljudi, da se trudijo le za stvarno blagostanje in telesne užitke; obsoja tudi vse tiste zmotne nazore, ki upoštevajo samo omejene, časne vidike človeškega življenja, prezirajo in odklanjajo pa duhovne, nadnaravne, večne dobrine. Kapitalizem, socializem in marksizem so nazori, ki priznavajo, širijo in utrjujejo materializem. V bogatih deželah, kjer še socialni nauk Cerkve ni prišel do svoje prave veljave, pojmujejo ljudje prav tako ozko-srčno in materialistično življenje, kakor komunisti. Nevarnost materializma je torej mnogo večja, kakor se nam zdi.

Okrožnica je dolga. Vendar vsa razodeva iskreno, izredno skrb svetega očeta,

Nekdo te potrebuje...

Kolikokrat slišimo: »Zakaj bi ga poslušal, saj imam sam dovolj skrbi?« ali »Kaj so meni mar njihove težave, saj imam sam svojel!« Tako si večkrat tolažimo svojo vest z lastnimi skrbmi, z lastnimi težavami.

Nekdo vas potrebuje, in vas ni! Ali ni to strašno? Ali ste bili kdaj v stiski, sami, zapuščen? Ali ste kdaj sami blodili okrog, upajoč, da boste koga našli, ki bi mu mogli potožiti svojo bolesto? Če ne, potem boste usmiljeni svojemu bližnjemu, ker vas to ni zadelo; če pa ste to doživeli, mislite na to, kadar vas kdo potrebuje.

Večkrat se ne menimo za usodo svojega bližnjega in gremo v nemarno mimo, ko bi že dobra beseda veliko zalegla. A te besede ne izgovorimo, ker nočemo poslušati tožb in tarnanja.

Nekdo vas potrebuje, a vas ni! Prav sedanjí čas zahteva vzajemno pomoč. Vi niste bogati, toda je še mnogo revnejših, kakor ste vi. Ali imate odprto srce in roke?

Zalostni ste — toda še je nekdo, ki je bolj žalosten kakor vi, — ali ste ga pripravljeno tolažiti? Ali vas lahko najdemo, če vas iščemo?

Vsakdo naj se dan za dnem vpraša, ali

je storil svojo dolžnost do bližnjega! Ni dovolj, če samo pravično in pošteno živimo, a se ne menimo za nikogar in za nič. To je veliko premalo. Noben dan ne sme miniti brez majhne žrtve, pa naj bo denarna ali pa duševna.

Videli boste, koliko moči, koliko sonca bo v vašem življenju, če boste zdaj tu, zdaj tam, kjer in kadar vas nekdo potrebuje.

Morda boste rekli: »Kdo pa me potrebuje?« Vedite, da še ne znate popolnoma uporabljati svojih oči. Zakaj kdor se nauči gledati, najde zmeraj priložnost, da se lahko udeleži. Kaj je lepšega, kakor dati jati veselje in radost!

Zato bodite pripravljeni, če vas kdo potrebuje! Velik je čas, v katerem živimo; bodimo ga vredni!

A. M.

Za dobro voljo

Otroška. — Marjetica je mamico objela okoli vratu, ko se je vrnila domov, Janezek pa jo je samo pogledal. »Ali ti nisi nič vesel, da sem se vrnila, Janezek?« — »Seveda, mamica. Samo jaz pa nisem obleke polil s črnilom kot Marjetica.«

M. van der Meersch:

Delo sem dobil!

(„Ribiči“ — iz življenja katoliške delavske mladine)

Večkrat sem jim namignil, da jih poznam.

Sčasoma sem se zavedel, koliko velja vpliv, ki ga dobiš na človeka, če začneš govoriti o njegovih svojcih. Poizvedoval sem pri vseh župnih uradih. Potem pa sem o priliki omenil sosedu:

»Kajne da stanuješ pri Sv. Elizabeti?«

»Da.«

»Saj se mi je zdelo... Tvojega sina poznam. Hodila sva namreč v isto šolo. Bil je nekaj razredov za menoj, če se ne motim. Ali ne?«

»Res, tako nekako bo.«

Močno je bil v zadregi. Poslej je bil drugačen. Včasih se je kdo celo opravičeval, ko sva bila sama:

»Več, poprejle sem pred svojimi tovariši malo široko zinil. Pa ne vzemi tega zares. Včasih človek v šali kakšno blekne, ampak v srcu...«

Kadar sem s takimi možaki lahko govoril o njihovem osebnem življenju, o otrocih, sem večkrat udaril na to struno, ki se je dotlej še nihče ni dotaknil. Zardevali so, kadar so do žensk bili surovi in nedostojni. Grizla jih je že gola pomisel, da bi njihovi svojci utegnili zvedeti, kako grdo so se vedli. Tole sem uvidel: kar moza npravo kvari, je občutek, češ da je tovarna izumetničeno okolje, kjer ljubezen sam sebi

prepuščen in zgolj eno kolesce med mnogimi; ki je vtiis, češ da je njegovo poklicno življenje v tovarni docela ločeno od njegovega domačega, ki ga živi v svoji družini kot oče in mož. Če se posreči razbiti to ločilno steno ter moža prisiliti, da se bo zavedal, da je življenje enotno, in nehal biti dvoživka, tedaj bo skoro rešen. Le redkokdaj sem opažal, da se možje vpričo svojih žena niso sramovali. Vpričo svoje matere in svojih otrok jih je bilo vselej sram.

Pazil sem, da fantov nisem zmerjal. Športa in kabareta ne maram, pa sem se vseeno dolgo z njimi pogovarjal o dirki 'Pariz—Roubaix', o tekmi v boksu in o nogometni tekmi ter celo stavil dvajset sujev. Tako nisem ostal ob strani; k njim sem spadal in radi so me poslušali. Ko smo enkrat že govorili o tem, kdo bo zmagal v dirki 'Pariz—Roubaix', smo bili kaj kmalu pri npravnosti in veri.

Polagoma so me vsi kar radi imeli. Sicer so mi še zmeraj rekli 'Jesus Kristus'. Če pa sem mimo prišel, so nehali kvantati. V stiskah so prihajali k meni. Bil sem priljubljen, če kar spoštovan. Celotni sovražniki naše vere so pri meni napravili izjemo. Priznali so:

»Ta JOC je pa le pravil.«

Boga sem hvalil, da me je direktor črtil in mi nalagal umazana in težka dela. To je lajšalo moje osvajačno delovanje.

Gospod Vassort je vsak dan po dvakrat prehodil obrat. Vedno je bil brezbržen in ni z ničimer pokazal, da me pozna. Pa se nad njim nisem mogel pritoževati.

Tedaj je moja stara prijateljica vedno bolj slabela. Njeno delo se ni več splečalo. Zato jo je Siervenot pognal. Morala je iti. Dekleta pa, ki so bile urne, je pustil.

KOSTROJI OBMOLKNEJO...

Meseca junija 1936 je minilo že eno leto, odkar sem delal pri Grouan Vassortu.

Po volitvah so se začeli socialni nemiri in v Parizu so pričeli stavkati. Na severu je bilo mirno. Nič nismo vedeli. Pri nas bi se nihče ne bil ganil, ko bi nekateri veliki dnevniki iz Pariza s kričočimi naslovi in slikami ne bili razburjali duhov ter tako netili in razširjali požar. Kmalu so začeli stavkati v eni tovarni, skoro nato so zasedli drugo. Vse pa se je godilo še brez enotnega vodstva. Pri Grouan Vassortu smo se le pogovarjali, sevé precej vznemirjeni, o dogodkih v pariški okolici.

Naglo pa smo začutili novo strujo. Neznana sila je začela delovati. Iz nereda je vstajalo gibanje. Komunizem je silno spretno izrabljaj in vodil to gibanje. Opazil sem, da se 'moskovljani' v tovarni močno gibljejo, da se neprenehoma obiskujejo in se nekaj menijo. Skoro vsak večer so se shajali v neki krčmi blizu tovarne. Tukaj so njihove celice imele svoj sedež. Prejemali so kupke letakov, lepakov, listov in razmnoženih poročil.

V to gibanje je bil močno zapleten neki Beck, majhen, rejen, zajeten možak pri kakih štiridesetih letih, ki o njem nismo vedeli, odkod se je vzel. Ta dedec je znal natančno dva meseca pred stavko priti h Grouan-Vassortu v službo. Še dandanes ne vemo, kako, to se pravi: znan je bil z enim

da bi Cerkev v modernem svetu prišla do vpliva in do svoje prave veljave. Kristjani se danes kaj radi umikajo in zapirajo sami vase. Bojé se tistih, ki niso kristjani. Mislijo, da bodo izgubili svojo čast in se omadeževali, če bodo z njimi v ožjem stiku. Današnjim kristjanom se toži po tisti pristni krščanski dobi, ko je bila vsa družba vsaj na zunaj, na videz popolnoma krščanska.

Nova doba

Toda ta doba se ne bo več vrnila. V današnji družbi srečujemo ljudi različnih nazorov in ver. Pri delu so večkrat med seboj pomešani katoličani, protestanti, ki žive ali ne žive po veri, brezverci, deisti, judje in pogani.

Kristjani, ki se danes boje drugovercev, si sami zapirajo vrata v svet in si jemljejo možnost, delati med svetom. Vsak dan se moramo prizadevati, da se bomo v družinskem življenju, pri svojem poklicnem delu in razvedrilu znali prilagoditi nekristjanom in nasprotnikom naše vere.

Sedanji papež Janez XXIII. noče kristjanov, ki bi se umikali. Na koncu okrožnice namreč piše, da je današnja naloga Cerkve, da poduhovi in pokristjani moderno civilizacijo. Če hočemo to nalogo izvršiti, pa ne smemo stati samo pred vrati, ampak moramo biti sredi modernega sveta.

Na drugem mestu svoje okrožnice opozarja, da katoličani ne smejo nikoli v verskih in npravnih načelih popuščati, ampak morajo biti vedno pripravljeni s praviim krščanskim duhom in razumevanjem sodelovati z nekatoličani pri vseh stvareh, ki so same po sebi dobre, ali pa morejo vsaj roditi kaj dobrega.

Ta navodila papeža Janeza XXIII. so zelo važna za vse katoličane, zlasti za tiste, ki hočejo danes v družbi uspešno apostolsko delati. Katoličani se morajo zavedati svoje naloge in vloge, ki ju imajo v današnjem modernem svetu. Vpliv nanj bodo pridobili, če bodo tako živeli, kakor jih Kristus po Cerkvi uči.

G. M.

Oddih - zabava?

Zakaj oddih, počitek, prosti čas? Zato, da se zabavaš?

Da, tudi zato, a ne zgolj zato. Počitek ni isto kot lenuhanje (sladko brezdelje), ampak pomeni pametno uporabo prostega časa, zato bodi tudi med oddihom vedno s čim zaposlen, vedno kaj delaš.

Nesmisel! — Nesmisel, če hočeš: pa vendar resnica.

Bog nas ni postavil na zemljo, da bi se na njej zabavali, ampak da bi spolnili svojo dolžnost in si tako zaslužili večno plačilo.

A človek ne more vedno delati. Zato mu je Bog podelil dve stvari: spanje, v katerem se spočije telo, in oddih, v katerem se sprosti duh.

izmed naših obratnih mojstrov, z Broyardom, zato sodim, da ga je on sem spravil. Beck mu je skrivaj prodajal komunistične časnike in list 'Priatelj Sovjetske zveze'. Tam je Broyard bil včlanjen. Beck se je z motorjem večkrat vozil v Eprenay, češ da obiskuje starše. Vračal se je s šampanjcem, ki ga je dajal Broyardu. To mu je v tovarni zagotavljalo nenavadno velike svobščine. Tekal je od dvorane do dvorane, govoril tu, govoril tam in nekaj snoval. Zabavljaci so se za vsak prazen nič začenjali pritoževati in se kregati. Mojstri so kar vidno zgubljali veljavo. Bali so se nečesa negotovega, pa so mislili, da je bolj pametno, če popuščajo. Tako so upali, izogniti se eksploziji.

Ljudje, kakršen je bil mojster Broyard, pri kolovodjih kmalu niso nič več veljali. Mi, kar nas je bilo dobrodušnih siromakov, smo morali opravljati umazana dela in nesnago snažiti, ker so se kričachi tega branili. To je potem vse, tudi dobre, zagrenilo.

Kar čutil sem to tiho rovarjenje. »Komunisti nekaj pripravljajo,« sem pre-mišljeval. »Ali kaj hujšega?«

Zdaj sem v vsej naglici začel zbirati ljudi. Kajti mudilo se je. Žal, da fantov nisem mogel dobiti. Bil sem edini žosist. Kmalu pa sem se dogovoril s kakimi štirimi ali petimi delavci pri tridesetih letih. Bili so dobri, oženjeni možaki, ki so o življenju vsaj zdravo mislili. Kakor jaz so tudi sami čutili, da se bližajo vznemirljivi časi in so bili veseli tega sodelovanja. Tudi oni so tekali po tovarni ter mi sproti poročali, da nezadovoljnost narašča.

(Dalje prihodnjič)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Fran Milčinski:

Poldrugi Martin in razbojniki

To je bilo kmalu po oni nedelji, ko je Poldrugi Martin varoval dom, pa mu je hiša nad glavo zgorela.

Mati je dejala: »Sinek Martinek, hiša nama je pogorela, brez denarja se ne da postaviti druga. Stara sem, ni me skrb zame, pri sestri, tvoji teti, bom našla kot za stare dni. Žal pa mi je tebe, sinček, da boš moral po svetu in te bodo tujna vrata bila po petah.«

Poldrugi Martin je odvrnil: »Nič se ne bojte, mati, ne bodo me tujna vrata bila in ni treba, da bi me, saj so domača ostala cela.«

Pobral je s pogorišča domače duri, naprtil si jih na hrbet, da so mu docela segale do petá, poslovil se je od matere in šel, da si poišče drugod službe in kruha.

Šel je in, koder je hodil, povsod so mu po petah tolkla domača vrata. Bil pa je zadovoljen in vesel, da niso bila tujá, kakor mu je prerokovala mati...

Gledali so ljudje, majali z glavo in ga izpraševali. Pa jim je razodeval, čemu ima na hrbtu domača vrata. Smejali so se mu, dali so mu kruha v malho in veleli naprej. Dela pa niso imeli za fanta, ki mu duri bijejo ob pete. Niso imeli zanj dela ne pri prvem ne pri drugem ne pri tretjem gospodarju. Pride zvečer do četrtega gospodarja in vpraša po delu. Ta gospodar je bil skope sorte. Ogledal si je fanta z durmi na hrbtu in si mislil in računal: fant je močan kakor bik, pameten pa ravno še dovolj — taki so včasih dobri za delo.

Plašč jim pa, kolikor hočeš, saj ne poznajo denarja in njegove veljave. Dejal mu je: »Fant, smiliš se mi, ne podim te, lahko ostaneš pri hiši. Za večerjo pa pojdi spat! Videla bova, kaj nama prinese jutro.«

Poldrugi Martin je bil trden; šel je na seno in zaspal brez večerje.

Drugo jutro mu je rekel gospodar: »Ne polenčka ni na tnalú, da bi mogel in nama skuhal zajtrk. Tjale v hrib morava najprej po drva. Kar vprezi štini vole in pripelji za menoj! Preden prideš, bom posekal nekaj dreves.«

Poldrugi Martin je vprašal: »Kako naj vprežem vole?«

Gospodar je odvrnil: »Močnejša dva vola redaj, druga dva zadaj.«

Nato je vzel gospodar sekiro in stopil v hrib. Martin se je lotil voza in volov. Močnejša dva je vpregel pri obeh, druga dva na zadnjem koncu; vpregel pa jih je tako, da so bili z glavami drug ob drugega. Zato niso nikamor prišli.

Potekla je ura, potekli sta dve, ko se je vrnil gospodar.

»Kaj počenjaš, prismođa?«

Poldrugi Martin je odgovoril: »Voli nočejo potegniti, ne marajo v hrib. Pa jim tudi ni treba: bolj so pametni kakor midva, saj je še dovolj drv pod ognjiščem.«

Gospodarja je jezilo in ga je bilo sram. Zakuril je in zavrel mleko. Nalil ga je v skledo, nevoljno ukazal Poldrugemu Martinu k zajtrku in še ga je opomnil: »Počasi zajemaj, vroče je!«

»O,« je dejal Poldrugi Martin, »doma smo vroče mleko hladili takole.« Ročno je izpred gospodarja potegnil hlebec kruha.

Josip Jurčič:

KRJAVELJ in NJEGOVA KOZA

Krjavelj je bil že čez šestdeset let star mož, srednje velikosti in precej životen. Lica je bil zabuhlega, nazaj visečega čela in nekaj čudnega, pol škilavega pogleda. Obleden je bil pozimi s suknjo, ki je bila Bog ve kdaj vojaška in iz modrega sukna. Zdaj pa se iz množine pomečkov, záplat in lukenj, z vlaknom in nitni zapletenih, že ni poznalo, katera barva in záplata je prvotna in katera je šele potlej pridejana. Hlače prtenice so segale samo do kolen, kjer je kazal Krjavelj za malo ped bose kože. Golenice njegovih čevljev so bile namreč že tolikokrat udelane, da niso več segale do kolena. Na glavi je imel klobuk s širokimi krajevci. Da bi pa Krjavelj pokazal, da je svoje dni cesarja služil, je imel krajevec nad levim ušesom gori zavihan in na oglavje pripet. Krjavelj ni nič posebnega počenjal. Smolo je bral po gozdu in jo prekuhal in prodajal kmetom po dva krajcarja funt, da so si kola mazali. Vranam in vrbcem je nastavljal, verice streljal in pekel in jedel, poginule prašiče pò okrožju pobiral in doma za predpusno slanino in slaščico sušil. Zvečer je hodil k sosedom za peč sedet. Tam je pravil vselej in vsak večer, kako je videl morskí strah, hudirja na ladji, ko je bil vojak, kako je kozo ozdravil, da ni več v pšenico hodila, kako je »štatljivemu« konju navado odpravil itd.

Nič drugega ni revež počel. In vendar so ga neusmiljeni jeziki raznesli za neumnega ali vsaj malo prismojenega. Ker so vedeli, da je Krjavelj dobra duša in rad ustreže, so ga imeli za Jurčka. Nalašč so napeljali govorico na hudirja, na kozo in na take reči, o katerih je mož pozabil, kako je to že stokrat v raznih spremembah pravil, in je še enkrat ponovil isto stvar.

narobe in preiskoval podlogo ter zopet resno majal z glavo. Potem je zopet odprl tobačnico z zalepljenim generalovim obrazom, pošteno ponjhal tobak, zaprl pokrov, položil tobačnico na okno in dejal: »Nemogoče zakrpati — ničvredna cunj!«

Akakiju Akakjeviču je kar zastalo srce. »Zakaj ni mogoče, Petrovič?« je skoraj proseče zastokal kakor otrok, »saj je stvar samo na plečih nekoliko oguljena, ti imaš gotova kakšno krpo, da...«

»Krpe že imam, krpe,« je odvrnil Petrovič, »samo prišiti jih ni mogoče; sukno je čisto ponošeno, če se ga dotakneš z iglo, gre kar narazen.«

»Naj gre; kjer nit ne drži, položi krpo.«

»Lahko govoriti: položil! Ko pa ni mogoče kam položiti; sukno je tako, da se kar razleti, če sapa vanj pihne.«

»Krepko prišij... bo že šlo... kako da ne bi?... res...«

»Konec besedi,« se je odrezal Petrovič, »tukaj se ne da nič narediti, sukno je čisto iznošeno, pa ven. Bilo bi boljše, če pride še hujša zima, da vam naredijo iz njega onuči, ker nogavice ne grejejo. Te so si izmislili Nemci, da bi čim več denarja iz nas iztisnili! — Petrovič je rad zabavljal Nemcem, kadar koli je bila prilika — »kar se tiče plašča, pa si boste morali nabaviti novega.«

Pri besedi »novega« se je Akakiju Akakjeviču vse zameglilo pred očmi, tako da se je začela okoli njega vrteti vsa krojačeva delavnica. Edini predmet, ki ga je še razločil, je bil general s prepletenim obrazom, ki je bil naslikan na Petrovičevi tobačnici.

ha, ga zlomil in zdrobil v mleko. Preden se je gospodar od začudenja zavedel, je že posrebral vse mleko in ves kruh, kar ga je bilo v skledici. O pravem času se je vendarle spomnil tudi gospodarja in mu pustil vsaj žlico in skledo.

Ne, take lenobe, takega požeruha še niso imeli pri tej hiši! Poldrugi Martin se je grdo zameril skopemu gospodarju. Moral je kar pobrati šila in kopita, a ni imel drugih šil in kopit razen hišnih duri. Oprtal si jih je na ramo, da so mu tolkle ob pete, in je šel sit in zadovoljen naprej svojo pot. Koder je šel, povsod so se mu smejali in mu dajali kruha v malho. Dela pa niso imeli zanj nobenega.

Nagibal se je dan, ko pride v gozd. Sklepe, da bo tukaj nočil. Izbere si mogočen hrast. Nanj spravi vrata in jih položi med

In če je ubošček malo drugače zategnil, če je danes dejal, da ga je bilo strah, ko je hudiča na kose sekal, jutri pa je rekel, da ga ni bilo nič strah, so rekli, da laže.

Nekega popoldneva so sedeli v gostilni in Krjavelj je spet pravil kmetom svoje dogodivščine.

»Krjavelj, ali ti koza še uhaja na Obrščakovo njivo?« vpraša Matevžek.

»O, nič več ne, zdaj sem jo že ozdravil, kozo, že dobro dolgo let je tega,« pravi Krjavelj.

»Kako si jo ozdravil?«

»I kakol! Kri sem ji spustil, pa se je popravila. Jaz sem imel s kuho opraviti, moral sem paziti, da se mi smola v loncu ne užge. Zato nisem mogel imeti zmerom očesa v kozi. Ti, Obrščak, si mi vedno žugal, da mi jo boš vzel, če bo v škodo hodila. Kaj je bilo početi? Zaprte nisem mogel imeti, varovati in vračati je zmerom in zmerom nisem utegnil. Čakaj me vrag, čakaj, ti bom že nekaj naredil, kozača, da ne boš ven in ven tiščala gobca v ograji! Pa sem vzel veliki nož ter sem ga nabrusil na os in sem se ulegel na trebuh prav tiho za mejo tam pri vrzeli, kjer je žival noter hodila. Kar ti pride! En gobec trave namuli po odrta: hrst! Zopet namuli — tačas se pa jaz stegnem in: šop! porinem nož kozi v bedro. Kri je tekla kakor v turški vojski in vpila je uboga Dimka, kakor bi jo na meh drl. Jaz sem pa dejal: čakaj, zdaj te ne bo več v škodo!«

»Ali ti je potem poginila?«

»Kaj šel! Kakor hitro ji je odtekla tista pregrešna kri, ki jo je zapeljevala, je ni bilo več videti v škodi. Zdaj vem, da nima nihče bolj pohlevnega živinčeta kot jaz.«

»Nov plašč?« je zajeceljal, kakor da sanja. »Saj nimam denarja.«

»Nov,« je neusmiljeno dejal Petrovič.

»Če bi bilo res treba novega, koliko...?«

»Koliko bi stal, hočete reči?«

»Da.«

»Poldrug sto rubljev, ne manj,« je mirno odgovoril Petrovič.

»Poldrug sto rubljev za plašč!« je vzkriknil nesrečni Akakij Akakjevič — vzkriknil morebiti prvič v svojem življenju, odkar se je bil rodil, zakaj sicer je govoril vedno tiho in lboječe.

»Da,« je ponovil Petrovič, »pa še nič posebnega ne bo. Če na ovrtnik prišijemo kunje krzno in pelerino podložimo s svilo, bo vsega skupaj dve sto rubljev.«

»Petrovič, rotim te,« je proseče silil Akakij Akakjevič, ki si je prizadeval, da ne bi slišal Petrovičevih besed, ki so imele namen narediti čim močnejši vtis na naročnika, »kakor koli že pokrpaj plašč, da bo vsaj še nekaj časa držal.«

»Ne, ves trud bi bil zastoj in tudi denarja je škoda,« je odvrnil Petrovič in Akakij Akakjevič je odšel popolnoma uničen. Petrovič pa je po odhodu titularnega syetnika še dolgo čepel na svoji mizi, ne da bi se bil lotil dela, ker je bil sam s seboj zelo zadovoljen, saj se je bil dobro postavil in je obenem hrabro branil krojaško umetnost.

Akakij Akakjevič pa je brodil po ulicah kakor v snu... »Kakšna nesreča,« je mrmljal, »nikdar ne bi bil mislil, da se bo tako končalo...« Po kratkem premolku je nadaljeval: »Tako torej, jaz pa še sanjal

veje. Holáj, postelja je postlana, varna bo pred divjo zverjo! Tudi večerje mu ne bo manjkalo, malha je polna kruha. Le žejalo ga je. Stopil je s hrasta in se ozrl, kod kaj teče, da bi bilo za žejo. Srečne oči, že je uzrl studenec! Ob njem sta bila škaf in korec. S korcem si je nalil vode v škaf in je oboje, škaf in korec, nesel gor v hrast in postavil na vrata. Vrata so mu bila ne le postelja, ampak tudi miza; sedel je in so mu bila hkrati še stol. Lepo je zalagal in zraven pil vodo in bil zadovoljen, da ga jutri ne bo dramil kateri koli gospodar.

V tem gozdu pa so imeli svoje zbirališče razbojniki. Njihov je bil korec, njihov škaf, ki ju je bil Poldrugi Martin pobral ob studencu.

Poldrugi Martin je večerjal na hrastu, ko se je pod hrastom zbralo dvanajst razbojnikov. Zakurili so ogenj, pekli in cvrli; vina so imeli s seboj polne mehove in so rezali in trgali meso ter lomili kosti, jedli in namakali, divje se krohotali in si vmes delili plen. Iskre ognja so visoko letele v hrastove veje. Ena izmed njih je priletela Poldrugemu Martinu na roko in ga pičila, prav ko je pil. Zgenila se mu je roka in voda se mu je iz korca razlila po vratih, nato pa z vrat kapljala dol.

Najmlajši razbojnik se tedaj oglasi: »Dež pada!«

Glavar pa se je zasmejal: »Nič se ne boj, ne bo te podrl! Iz nebes je, hvaležen bodi zanj!«

Martinu pa so iskre še nagajale, pa je dejal: »Oni tam spodaj nagajajo meni, nagajal jim bom še jaz!« In je zvrnil ves škaf.

»Oha,« je dejal najmlajši razbojnik, »pošteno lje, nemara so na stečaj odprli nebeška vrata.«

»Nič se ne boj,« se je zakrohotal glavar, »dokler ti nebeška vrata sama ne prilete na glavo!«

Poldrugi Martin je čul te besede, dvignil je vrata z vej in jih spustil dol, da so s korcem in škafom vred zaropotale po vejah in lopnile po onih spodaj.

Prestrašeni so razbojniki zakričali: »Gorje nam, nebeška vrata so prišla nad nas!« in so zbežali, kamor in dokler so jih nesle noge.

Poldrugi Martin pa se je splazil s hrasta in si postregel z razbojniško pojedino. Potem je pobral denar, kar so ga razbojniki pustili, in si ga zbasal za srajco. Naprtil si je vrata na ramo in se vrnil domov k materi.

Mati je zastokala: »Sinek Martinek, ali si že nazaj? Ali ti ni bilo nikjer obstanaka?«

Poldrugi Martin pa je potegnil srajco izza pasu, da se mu je usul denar po tleh. Toliko ga je bilo, da sta si namesto zgorele hiše postavila drugo, ki je bila vsa nova, le duri sta dala nataktniti stare.

nisem, da bo tako.« Spet je zamolčal in začel vnovič: »Čisto nepričakovano torej... nikoli si ne bi mislil kaj takega... Kako nepričakovano se je to zasukalo!« Koračil je dalje in namesto, da bi se vračal na dom, je šel v čisto nasprotno smer, ne da bi se tega zavedel. Po poti se je zaletel vanj dimnikar, ki ga je s svojimi sajami vsega pomazal po eni rami, ko pa je šel mimo nove gradnje, se mu je z vrha usul na glavo cel koš malte. On pa ni ničesar ne videl ne čutil. Šele ko je zadel v nočnega čuvaja, ki je, potem ko je svojo helebardo zataknil tik sebe v tla, nasul iz svoje tobačnice na svojo dlan tobaka, se je Akakij Akakjevič nekoliko zavedel. »Kaj se zaletavaš človeku naravnost v nos?« ga je nahrulil čuvaj, »ali ne vidiš, kje je truhltuar?« To je titularnega svetnika docela zbudilo iz njegovih sanj, da se je obrnil in pospešil na svoje stanovanje. Šele doma je zbral svoje misli, spoznal jasno, kakšen je v resnici njegov položaj, in se začel sam s seboj pogovarjati, ne več zmeden, ampak odkrito in razsodno, kakor s pametnim prijateljem, kateremu je mogoče zaupati največje skrivnosti in zadeve srca.

»Ne,« je rekel, »danes se ni mogoče pogovoriti s Petrovičem. Mož je slabe volje, mogoče ga je žena naklestila, rajši ga obiščem prihodnjo nedeljo. V soboto si ga bo dodobra privoščil in, ko se bo prebudil, bo moral preganjati mačka; dal mu bom desetico in mož bo postal zgovoren in se omeščal — potem se bova glede plašča lahko pomenila.«

(Dalje prihodnjič)

N. V. GOGOLJ:

Plašč

»Kaj želite?« je vprašal Petrovič in premeril Akakija Akakjeviča od nog do glave: vso uniformo od ovrtnika do rokavov, hrbet, škric in gumbnice, kar mu je vse bilo že znano, ker je bilo delo njegovih lastnih rok. Krojači imajo pač to navado, da si na vsakem, ki ga srečajo, naj je njihov naročnik ali ne, ogledajo najprej obleko.

»Vidiš,« je začel jecljaje Akakij Akakjevič, »jaz bi rad... ta plašč... vidiš... čisto dober je še... sukno povsod še krepko... le malce zaprašeno... zdi se, da je staro, pa je novo... samo na tem kraju malce... na hrbtu pa nekoliko na enem pleču malce ponošeno... pretirto... malce tudi na tem pleču... vidiš, to je vse. Ni vredno govora, v nekaj minutah bo popravljeno.«

Petrovič je vzel plašč, ga razgrnil po mizi, ga dolgo ogledoval, majal z glavo, potem pa segel z roko na okno po okrogli tobačnici, okrašeni s portretom nekega generala — kateri je to bil, ni znano, zakaj tam, kjer se je nahajalo lice, je bila tobačnica poškodovana, mesto pa zalepljeno s štirioglatim kosom papirja. Ko je bil Petrovič vtaknil ščepec tobaka v nos, je razpel plašč proti luči, ga spet ogledoval in spet zmajeval z glavo. Potem ga je obrnil

Politični teden

(Nadaljevanje z 2. strani)

čete bodo morale zapustiti laosko ozemlje 30 dni po tem, ko bo začela delovati nadzorstvena komisija.

NA TAJSKEM IN V BURMI je položaj nekaj ugodnejši, toda presenečenja niso tam tako dolgo izključena, dokler se ne pokaže, koliko je vredna nova laoska vlada in njena nevtralna politika. Spor med Indonezijo in Nizozemsko radi Papuancev je že preko nevarnih čer. Žrtvovana bo pač pravica Papuancev do samoodločitve.

V KONGU SE POLOŽAJ ZNOVA ZAOSTRUJE. Na eni strani se večja napetost med osrednjo vlado in opozicijo v Leopoldville, na drugi strani pa se zaostrojuje spor med Čombejem in OZN. Prejšnje dni je Čombe znova nahujskal množico proti vojakom OZN. Indijske vojake v Elizabethville so napadle velike skupine žensk, oboroženih s palicami in z drugimi predmeti. Tajnik OZN U Tant se sedaj posvetuje s člani posvetovalnega odbora. Hotel bi znova postaviti zadevo pred Varnostni svet. Številne države zahtevajo odločne ukrepe proti Čombejevi politiki in se zavzemajo za izvajanje že sprejetih sklepov skupščine in VS. Odločne zahteve v tej smeri so izrekle zlasti izvenblokovske države in države sovjetske skupine. Ameriška vlada se zavzema za gospodarske sankcije proti Čombeju. Vendar pa se Velika Britanija in Francija, ki od vsega začetka podpirata Čombeja, odločno upirata vsaki akciji proti njemu. Pomočnik državnega tajnika za zunanje zadeve Williams se je s svojega potovanja po Evropi vrnil brez uspeha. V Londonu in Parizu je naletel na močan odpor proti sklicanju Varnostnega sveta, ki naj bi razširil pooblastila tajnika OZN.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA V ŽENEVI se nadaljuje, toda na žalost brez vidnega napredovanja. Predstavniki Vzhoda in Zahoda se do sedaj niso premaknili s svojih stališč. Tudi kar se tiče prekinitve jedrskih poizkusov, je zadeva še vedno v slepi ulici. Vendar pa se napoveduje morebitna sprememba ameriškega stališča, kar se tiče nadzorstva nad razorožitvijo. V Washingtonu so proučili izsledke ameriških znanstvenikov v zvezi s podzemeljskimi jedrskimi poizkusi in jih mislijo nato sporočiti pododboru za jedrsko razorožitev. Toda do sedaj še niso nič sklenili. V

tem okviru misli ameriška vlada baje nekoliko popustiti, kar se tiče nadzorstva. Vendar pa bo to popuščanje manjše, kot ga zahteva Sovjetska zveza.

Tako je pred kratkim Sovjetska zveza sporočila, da bo obnovila jedrske poizkuse, češ, da jo k temu »silijo« zadnji ameriški poizkusi. V ZDA pa jedrske poizkuse nadaljujejo in prav danes pred štirinajstimi dnevi je spodletel poizkus, da bi z raketo »Thor« ponesli vodikovo bombo v veliko višino. Napovedali so nov poizkus čez nekaj dni.

V EVROPI JE NAJNEVARNEJŠA TOČKA BERLINSKO VPRAŠANJE. Hruščev dobro ve, da spada Berlin med ameriške »življenjske interese« in ne bo gnil spora predaleč. Problem evropskih zaslužjenih narodov je postavljen z dnevnega reda. Zunanji ministri, ki so se zbrali v Ženevi za podpis sporazuma o Laosu, so izkoristili to priložnost za celo vrsto razgovorov o vseh aktualnih mednarodnih vprašanjih. Posebno važni so bili razgovori sovjetskega zunanjega ministra Gromika z ameriškim državnim tajnikom Reanom. Ruskom, ki sta se menila predvsem o Berlinu. Rusk se je vrnil v Washington, kjer bo nadaljeval razgovore o Berlinu s sovjetskim poslanikom Dobrinovim.

POSLOVILNI GOVOR, ki ga je imel predsednik sovjetske vlade Hruščev z ameriškim poslanikom Thompsonom, je prav tako važen. Thompson je po razgovoru izjavil, da so razgovori z Hruščevom važni in koristni. Vendar pa ni mnenja, da bodo ti razgovori spremenili sedanjí položaj, kar se tiče mednarodne politike.

GLEDE BERLINA SE JE IZJAVIL tudi britanski zunanji minister lord Home v zgornjem domu. Rekel je, da so sedaj pred izbiro: Ali da se borimo in potegnemo svet v ta boj, ali pa da se pogajamo ne glede na to, kako težaven je ta problem, dokler ne bomo našli rešitve. Pripomnil je, da je glede Berlina mogoč napredek, samo če Sovjetska zveza ne bo še naprej zahtevala, naj se sile zahodnih držav umaknejo iz Berlina. Neuspeh ženevskih srečanj zunanjih ministrov glede Berlina ne pomeni, da se je poslabšal tudi mednarodni položaj. Baje so bile dane tudi nekatere sugestije, naj bi Sovjetska zveza, če bi že sklenila mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo, »storila to tako, da ne bi izzvalo nevarnih protiukrepov na zahodni strani«.

Svetovno izseljensko romanje v Rim

Poročali smo že, da bo letos svetovno romanje izseljencev v Rim. Zastopniki izseljencev raznih narodov z vseh delov sveta se bodo zbrali od 3. do 7. avgusta pri sv. očetu in se mu zahvalili, da je Sv. stolica pred 10 leti izdala konstitucijo »Exsul Familia«. S to odredbo je bila nakazana smer, kako urediti dušno pastirstvo tistih, ki se s svoje rodne zemlje preselijo drugam med druge narode, kjer je drug jezik in kjer so druge navade.

Tako bo čez dobrih 10 dni v svetem mestu srečanje najrazličnejših narodov. Tudi Slovenci pridejo po svojih zastopnikih, tako iz Južne kot iz Severne Amerike, v večjem številu pa zlasti iz zapadne Evrope. Z Dunaja bo peljal skozi Celovec tudi romarski vlak, na katerega bodo sedli tudi nekateri naši ljudje, ko se nudi taka lepa priložnost. Saj tudi iz naših krajev odhaja v svet mnogo rojakov v Švico, v Nemčijo in drugam.

Romarji pridejo v Rim v petek 3. avgusta. — V soboto, 4. 8., bo ob pol devetih zjutraj v baziliki Marije Velike (Snežne) skupna sveta maša, ki jo bo daroval po namenu navzočih romarjev kardinal Karel Confalonieri, ki obravnava pri Sv. stolici tudi zadeve emigrantov. Popoldne bo prosto za zasebne opravke v Rimu. — V nedeljo 5. 8. bo imel sv. oče Janez XXIII. v baziliki sv. Petra sv. mašo, pri kateri naj bi navzoči prosili Boga blagoslova bližnjemu vesoljnemu cerkvenemu zboru. Po maši bo pa sv. oče še daljša časa ostal med emigranti in begunci in sprejel poklone zastopnikov raznih narodov.

Slovenski romarji se bodo popoldne ob petih zbrali v argentinski cerkvi na Piazza Quadrata v Rimu. Skupno bodo zapeli v čast Mariji pete litanije. Zatem bo kratek koncert slovenskih pesmi, za kar so se naši

pevci že dolgo pripravljali. Zvečer po večerji pa se bodo emigranti zbrali v nekdanjem rimskem igrišču in gledališču, koloseju, kjer bo skupni križev pot. Zbrali se bodo pri Maksenciovi baziliki in šli z lučmi do koloseja.

V ponedeljek 6. 8. je ob osmih zjutraj maša v baziliki sv. Pavla za »molčečo Cerkve«. Pri njej bo petje v 18 jezikih. Sledil bo obisk znamenitih katakomb.

Popoldne bo na Via della Conciliazione v veliki dvorani nastop skupin raznih narodov: Belorusov, Čehov, Hrvatov, Italijanov, Litvancev, Poljakov, Slovencev, Slovakov, Špancev, Nemcev, Ukrajincev, Ogrov in še drugih. V sredo 7. 8. je pa prost dan in zvečer odhod iz Rima.

KRATKE VESTI

V Siriji je še vedno zaprtih 120 delavcev. Sirski zunanji minister Kerim je izjavil, da so izpustili 50 delavcev, ki so jih zadnje dni aretirali zaradi demonstracij in stavk. Dejal pa je, da je 120 delavcev še vedno zaprtih. Povedal je tudi, da so bile med zadnjimi nemiri ubite štiri osebe, večje število pa je bilo ranjenih.

V Indoneziji bodo letos po oceni vladnih strokovnjakov pridelali približno 83.000 ton tobaka, kar je več kot 3000 ton nad lanskeletno proizvodnjo. Indonezijski tobak je znan po svetu zaradi svoje kvalitete, zlasti primeren pa je za cigare. Indonezija izvažata tobak predvsem v zahodnoevropske države.

Kaj sta dva milijona? Nikita Hruščev je baje dejal avstrijskemu kanclerju tekom njegovega nedavnega obiska v Moskvi: »Amerikanci so v skrbeh zaradi dveh milijonov ljudi v Berlinu. Kaj sta dva milijona? V Sovjetski zvezi lahko produciramo dva milijona ljudi v dveh mesecih«.

Iz filmskega sveta

(Nadaljevanje na 6. strani)

Jaz v vseh svojih filmih iščem eno samo temo: samoto.«

Na žalost tudi Lattuada ne najde izhoda. Ve, kje ga ni. Sluti, kje bi bil. Pa ga ne išče tam. Je obupal nad njim. Oziroma: bolj moško se mu zdi, da ne išče izhoda — in trpi samoto. Ali pa to ni samo navidezna moštost, za katero se skriva vedno ista groza?

Kje torej

V čem je torej vse zlo današnjega evropskega filma in njegove nemoralnosti?

Ljudje so zbegani. Žive v družbi, ki je navidežno krščanska, a v resnici dan za dnem tepta krščanska načela. Nekateri jih imajo le še za okostenele obrazce, ki jih je treba odvračati čimprej in ustvariti novo moralo, ki bo človeku po meri in godu. Drugi vedo, da je bistvo zlega greh oziroma celo, kot pravi Pij XII., da je morda »največji greh sodobnosti to, da je izgubila smisel za greh.« Toda ti imajo pot zaprto, ker ne poznajo sveta milosti, čeprav morda verujejo, da je nekje tak svet; zdvoimili so, da bi se milost mogla znova učlovčiti tudi v današnji družbi in zdrobiti ječo praznote, v kateri jasno plava današnji človek brez težnosti in v vrtoglavi omotici.

Človek je kakor zgubljen otroček — pred vrati svojega doma. Išče obhojenih stopinj — starih pojmov in načel —, da bi v njih mogel najti ključ življenja in smisel svoje stiskane biti. Ali jih bo našel?

J. R.

Oglašuj v našem listu!

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 4. 8.: Der Fälscher von London (IV). — Kriminalni film. — Nedelja, 5. 8.: Nacht fiel über Gotenhafen (IV). — Kriminalni film dvomisljive vrednosti. — Sreda, 8. 8.: Banken, Bonzen und Banditen (IV). — Kriminalni film o ubeglem morilcu, ki je bil v Angliji razkrinkan.

Plücker. — Sobota in nedelja, 4. in 5. 8.: Schön ist die Liebe am Königsee (III). — Voditeljica baletne skupine spremeni svoje misljenje o ljubezni ob ljubzenskih zapletljajih. — Torek, 7. 8.: Hölle am River Thai (IV). — Vojni film iz gvelmske vojne na Filipinih. — Četrtek, 9. 8.: Ferienparadies Schweiz (II). — Dokumentarni film o naravnih lepotah Švice.

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 4. 8.: Division Brandenburg (IVa). — Pustolovščine dveh nemških vojnihi enot na vzhodni fronti. — Nedelja, 5. 8.: Die Stunde, die du glücklich bist (IVb). — Neokusno prikazano ljubzensko razmerje uradnice s poročenim bogatašem. — Torek, 7. 8.: Der Gorilla läßt schön grüßen (IVa). — Pustolovski film o tajnih agentih v nemškem industrijskem središču. — Četrtek, 9. 8.: Der Killer mit den Froschaugen (IVb). — Kriminalni film, v katerem nastopa morilec iz strasti.

Študentovska soba

z lepo lego, zelo ugodno v Gradcu na razpolago. Interesenti naj se javijo v uredništvu.

IŠČEMO zanesljive delavce

za skladišče v Celovcu ali okolici. Naslov v uredništvu.

Duhovnik razlaga otrokom v šoli o sreči, ki vlada v nebesih. Na koncu vpraša: »Otroci, kdo od vas bi šel rad v nebesa?« — Skoraj vsi dvignejo roke.

»Pa ti?« vpraša enega, ki ni dvignil roke, »ti bi ne šel v nebesa?«

»Že, šel! A mama je rekla, da moram za gotovo priti iz šole domov!«

I M U R L A U B

verdirbt man sich oft durch wohl gute, aber ungewohnte Kost den Magen. Das ideale, anregende und erfrischende Aromatikum KLOSTERFRAU MELISSENGEIST wird Ihnen ein treuer Helfer sein, Ihre Ferien unbeschwert genießen zu können.

Nur echt in der blauen Packung mit den drei Nonnen.

Erhältlich in Apotheken und Drogerien.

Klosterfrau
Melisseggeist

Strokovnjak. — »Koliko je vaša krava stara, oče?« — »Dve leti.« — Kako to veste, oče? — »Na rogovih berem, gospod.« — »Imate prav! Saj ima res dva.«

Blago za poletne obleke, posteljno perilo
Velika izbira -- zelo ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt

Alter Platz 35

Knittak

Šivalne in pletilne stroje pri

Grundner

KLAGENFURT, WIENER GASSE 10
BLIZU MESTNE CERKVE

Najnovije kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

STADLER
Möbel

Machen Sie sich Freude

- Unsere beste Reklame ist die ständig steigende Zahl zufriedener Kunden
- Die Auswahl ist unübertroffen
- Wir führen nach wie vor das günstige Volks-Schlafzimmer
- Besichtigen Sie unsere neue Teppich- und Vorhangstoffe-Abteilung
- Beratung durch unsere Architekten und Zustellung mit eigenen Möbelautos kostenlos
- Kreditgewährung zinsfrei durch Eigenfinanzierung und SW-Kredit bis 30 Monate.

Diese Vorteile bietet Ihnen Ihr

Haus der guten Möbel

KLAGENFURT, Theatergasse 4

Tel. 71 4 31